

LETO XXIII. Stev. 112

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1941 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

ODGOVORI PREDSEDNIKA TITA NA VPRAŠANJA UREDNIŠTVA BRITANSKEGA LISTA »DAILY HERALD«

Dolgotrajen svetovni mir

bomo dosegli le, če bomo vsa mednarodna vprašanja reševali s pogajanjem in sporazumevanjem in če bomo nadaljevali vsestransko sodelovanje med deželami na podlagi načel neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih

Beograd, 13. maja. Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je dal na vprašanja uredništva britanskega lista Daily Herald naslednje odgovore:

Vprašanje: Kakšen bi bil najkonstruktivnejši neposredni korak, da bi se zmanjšala nevarnost atomske vojne?

Odgovor: Prizadevanja za učinkovito razorožitev morajo imeti za cilj preprečevanje atomske in termojedne oborožitve, ki je v bistvu, kot sredstvo za množično uničevanje, predvsem orožje agresivnega značaja. Prepričan sem, v možnost take preprečitve, zlasti zato, ker bo zavest o uničujočem delovanju tega orožja prisilila ljudi, da se bodo odpovedali njegovi uporabi, kakor je bil v preteklosti primer s kemičnim in bakteriološkim orožjem. Sodi, da je to tudi nujno, če se hoče človeštvo rešiti pred uničenjem. Kako je ta bojazen upravičena, lahko vidimo iz dejstva, da je danes ves svet zelo vznemirljivo zaradi posledic poskusov s tem uničevalnim orožjem. Zato mora biti cilj nas vseh ne le zmanjšati nevarnost atomske vojne, temveč jo v celoti preprečiti.

Računajoč s sedanji razmerami v svetu, je jasno, da je treba do tega cilja prehoditi določeno pot. Zato pozdravljamo znamenja približevanja gledišča in menimo, da bi bili zdaj najrešilnejši neposredni koraki k odstranitvi nevarnosti atomske vojne, ki je delni ukrepi za razorožitev, in sicer v prvi vrsti omejitve atomskega orožja in opustitve poskusov z njim, hkrati pa tudi zmanjšanje konvencionalne oborožitve in oboježenih sil z ustreznimi nadzorstvenimi ukrepi. Glavno sem prepričan, da bi taki delni sporazumi ugodno vplivali na to, da bi prenehala nevarna tekma v oboroževanju, in prispevali h krepitvi zaupanja na svetu.

Vprašanje: Ali bi narodi, pod predpostavko, da se je atomska vojna moč izogniti, lahko razvijali sistem svetovne blaginje, ki bi se stalno večala, ali se je treba vrniti na čala, ali se je treba razdeliti na bogate in revne, podjarmljene in svobodne, na »Vzhod« in »Zahod«?

Odgovor: Vsakdo, ki veruje, da se je nevarnosti atomske vojne moč izogniti, in ki to želi, mora tudi verovati, da so narodi sposobni razvijati sistem svetovne blaginje, ki bi se stalno večala. Potencialna nevarnost atomske vojne in vojne sploh je pogojena z obstoječimi naproti med razvitimi in nezadostno razvitimi deželami in področji, med težnjami za pridobitev nacionalne neodvisnosti in še vedno vidnimi prizadevanji nasprotne politike, kakor tudi med obstoječimi blokovi. V današnjem svetu tudi ne smemo podcenjevati tendenc, ki hočejo razlike v idejah in pojmovanjih ljudi zlorabiti za nekakšne nove križarske pohode. Razvoj zahteva, da se ta nasprotja odstranijo in tako zgradi trdna osnova za ustvaritev sveta, na katerem bodo vsi narodi imeli pravico posluževati se dobrin človeškega napredka.

Vprašanje: Če predpostavljamo, da je mogoče upostaviti sistem svetovne blaginje, ki bi se stalno širila in ki bi pomenila dolgo in morda zelo dolgo dobo svetovnega miru, s kakšnimi sredstvi bi lahko ta cilj dosegli?

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 14. maja

Zjutraj pretežno jasno vreme s slabo meglo po kotlinah, v opoldanskem času povečana oblačnost in krajevne plohe deloma nevihtnega značaja. Temperatura ponoči med 2 in 7 v Primorju okoli 11, najvišje dnevne temperature do 25 stopinj Celzija.

Stanje vremena: Od Azorov prek Srednje Evrope do Urala se vzdržuje področje visokega zračnega pritiska. Nad srednjo Evropo se zadržuje nekoliko hladnejši zrak in povzroča v popoldanskih urah krajevne plohe.

Odgovor: Menim, da se je treba predvsem zavestno prizadevati, da bi odstranili omenjena nasprotja. Dosedanje izkušnje, pridobljene v miroljubnem in enakopravnem sodelovanju med državami, zlasti še v Združenih narodih, kažejo na sredstva, kako ta cilj lahko dosežemo. Tu gre za prizadevanja, da mednarodna vprašanja rešujemo s pogajanjem in sporazumevanjem in da uresničimo vsestransko sodelovanje med deželami na podlagi spoštovanja načel neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih. Ta politika izraža bistvo aktivne koeksistence, ki je v današnjih pogojih edina alternativa za oboježen spopade z vsemi njihovimi katastrofalnimi posledicami. Tu gre tudi za zavestna prizadevanja, da bi pospešili razvojni proces še odvisnih narodov, proces, ki je prišel do svojega izraza zlasti v povojni dobi. Tu gre nadalje za organizirano mednarodno pomoč nezadostno razvitim deželam in področjem za njihov gospodarski razvoj, kar je neobhoden pogoj za nadaljnji napredek sveta in za večjo skladnost v svetovnem gospodarstvu. Ni dvoma, da bi bila ta akcija še učinkovitejša, če bi zanjo namenili tudi del sredstev, ki se zdaj trošijo v oboroževalni tekmi, in če bi sprejeli radikalnejše ukrepe za uporabljanje atomske energije v mirnodobne namene. S tako uporabo fisionkega materiala, ki je zdaj namenjena za razdiralne svrhe, bi lahko v najkrajšem času dosegli velikanske uspehe na poti nadaljnega napredka sveta.

Vprašanje: Do katere stopnje bi vaši narodi lahko izboljšali svoje življenjske pogoje v nadaljnjih desetih letih, če bi na svetu vladal mir in napredek?

Odgovor: Mir je nujen pogoj za razvoj vsake dežele in naroda. Tega dejstva se zlasti zavedajo narodi, ki so v minulih dveh svetovnih vojnah okusili vse strahote in razdejavanja, kakor je bil tudi primer z narodi Jugoslavije. Po zaslugi napora svojih delovnih ljudi je Jugoslavija v minulih 12 letih dosegla velikanske uspehe v gospodarski izgradnji in izboljšanju življenjskih pogojev, navzlic podedovanemu zaostanku gospodarstvu in velikanskim človeškim in materialnim izgubam med drugo svetovno vojno. Ti naporji so zahtevali od njenih delovnih ljudi tudi mnogo odpuvdi, ker je morala v tem času poleg škode zaradi elementarnih nezdug Jugoslavija dati precejšnja sredstva za svojo nacionalno obrambo glede na negotovni mednarodni položaj. Perspektiva daljšega obdobja miru bi omogočila narodom Jugoslavije, kar velja tudi za druge narode, da bi dali več sredstev in ustvarjalnih sil za nadaljnji gospodarski razvoj in dvig življenjskega standarda. Glede na možnosti, ki bi jih nudila uporaba atomske energije v proizvodne namene, bi se mogel ta razvoj gibati s hitrostjo in v času, o katerem bi bilo težko vnaprej dati prognoze.

Vprašanje: Državniki lahko mnogo store za boljši in varnejši svet, kaj pa lahko store ljudje?

Odgovor: Odgovornost, ki jo imajo vodilni ljudje za mir in varnost na svetu, je velika. Pravo državištvu pa se izraža predvsem v sposobnosti vodilnih in odgovornih ljudi, da razumejo in dajo izraza razpoloženju in težnjam najširših ljudskih slojev. V neposredni in daljni preteklosti smo bili priče, da so bile nevarnosti mednarodnih spopadov odstranjene ne le po zaslugi odgovornih državnikov, temveč v nekaterih primerih, tudi, kljub napakam posameznih voditeljev, zaradi pritiska in zavestne akcije milijonov preprostih ljudi na svetu, ki tvorijo svetovno javno mnenje in ki hočejo ustvariti pogoje za trajen mir. Z nadaljnjo krepitvijo demokratičnosti v od-

nosih med ljudmi in narodi lahko tudi ta vpliv svetovnega javnega mnenja samo krepji in deluje v smeri trajne krepitve miru.

Vprašanje: Človeštvo je zdaj že toliko napredovalo, da lahko planira raziskovanje drugih svetov v vesmirskem prostoru. Ali je dovolj napredovalo, da lahko iz našega planeta ustvari »en svet«?

Odgovor: Nedvomna je resnica, da se svet vsak dan bolj medsebojno zbljuje. Pri tem ne gre samo za velike pridobitve tehnike in znanosti, ki so močno razvile zveze in komunikacije ter zmanjšale zemljepisne razdalje, s čimer so omogočile živahnje gospodarstvo, kulturno in drugo izmenjavo, temveč prav tako tudi za dejstvo, da vsepovsod delujejo pozitivni družbeni procesi, ki so izraz globokih sprememb v mednarodnem življenju. Ti procesi kažejo splošno tendenco k vedno večji medsebojni odvisnosti na svetu in potrebo po čim bolj vsestranskem sodelovanju med deželami na podlagi spoštovanja načel neodvisnosti, suverenosti in enakopravnosti. Odkritje atomske energije je imelo za posledico, da sta ne le nadaljnji razvoj, temveč tudi obstoj sveta postala skupna stvar človeštva. Zato je danes tudi vprašanje »vojne in miru« postalo skupno vprašanje za ves svet, pa čeprav bi šlo le za lokalne vojne. V teh pogojih je delitev sveta na nasprotujoče si bloke izraz sedanjega mednarodnega položaja, ki ga je treba čimprej spreminiti, da se bo svet lahko razvijal k enotnosti. Izhajajoč iz teh dejstev, se Jugoslavija, kakor tudi mnoge druge države, v svoji zunanje-politični dejavnosti ravna po politiki nepristopnosti k blokom.

Na drugi strani bi bilo napačno pričakovati, da bi mogli svet združiti ob istočasnem zanikanju neodvisnosti in enakopravnosti njegovih sestavnih delov, to se pravi posameznih narodov in držav. Kakor je moč v državi ustvariti naprednejše družbene odnose samo, če damo polnejšo in zdravo vsebino gospodarskim, političnim in osebnim pravicam človeka, tako je moč na mednarodnem področju razvijanje sveta — v smislu čim popolnejšega

medsebojnega povezovanja, v smislu nezapiranja držav same vase in obvladovanja tendenc k avtarkičnosti, v smislu uresničenja harmonične svetovne celote — doseči le, če damo polno veljavo načelom neodvisnosti in enakopravnosti vseh narodov in držav. Ne glede na ovire, ki so na tej poti, menim, da bosta razum in zavest vplivala, da se bo svet razvijal v tej smeri — v smeri napredka, procvita in miru.

V duhu razumevanja

Prijateljski razgovor naših in romunskih parlamentarcev v Bukarešti

Bukarešta, 13. maja (Tanjug). Delegacija jugoslovanske Zvezne ljudske skupščine, ki se že tri dni mudi v Romuniji, je bila včeraj dopoldne v Veliki ljudski skupščini, kjer se je mudila dobro uro v prisrčnem pogovoru z romunskimi skupščinskimi funkcionarji. Na tem sestanku so romunsko skupščino zastopali podpredsednika njenega biroja George Maurer in Tica Floria ter predsedniki njenih stalnih odbo-

Delegacija naše Zvezne ljudske skupščine, ki je pod vodstvom predsednika Ljudske skupščine Crne gore Blaža Jovanovića te dni na obisku v Romuniji.

rov. Razgovor se je nanašal na notranjo problematiko obeh dežel. Potekel je v duhu prijateljskega medsebojnega razumevanja.

Gostje so si potem dve uri ogledovali pionirski dvorec, v katerem preživlja mladina od 8. do 16. leta prosti čas pod nadzorstvom profesorjev in drugih vzgojiteljev. Jugoslovanskim parlamentarcem so pokazali vse oddelke. V pionirskem dvorcu je prostora

za kakih 8000 otrok. Na koncu so gostje prisostvovali tudi delu predstave pionirskega gledališča v pionirskem parku.

Popoldne si je delegacija ogledala umetniški muzej. Njeni člani so se vpisali v knjigo obiskovalcev in izrazili priznanje voditeljem muzeja za zbiranje in čuvanje mnogih umetnin.

Danes so bili jugoslovanski parlamentarci v največjih podjetjih v Bukarešti. Delovni kolektivi so jih povsod toplo sprejeli. V tovarni »23. avgust«, ki je dobila to ime v spomin na dan osvoboditve Romunije, so si gostje ogledali vse glavne oddelke, v katerih izdelujejo lokomotive, vagoni in motorje. Na koncu obiska so vodji delegacije Blažu Jovanoviču izročili album s slikami iz tovarne, ki izdela zdaj letno 35.000 ton raznih izdelkov. Nazadnje pa je bila delegacija v železniški delavnici, v kateri je zaposlenih 7000 ljudi. Tudi ondi je kakor že prej drugod govorila s tehničnimi voditelji ter sindikalnimi in partijskimi delavci. V delavnici so goste seznanili tudi z revolucionarno tradicijo te delavnice, v kateri je delal tudi sedanji predsednik vlade Chivu Stoica. Blažu Jovanoviču je želel delovnemu kolektivu nadaljnjih uspehov.

Popoldne si je delegacija ogledala knjižnico Akademije znanosti.

Naši diplomati pri predsedniku republike

Beograd, 13. maja (Tanjug). Predsednik republike je danes dopoldne sprejel našega stalnega predstavnika v OZN dr. Jožeta Brileja ter veleposlanike v Egiptu, Madžarski in Turčiji Josipa Djerđo, Jova Kapičića in Mišo Pavičevića, ki so zdaj v Beogradu. Na sprejemih je bil tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović.

Japonski poslanik pri Koči Popoviću

Beograd, 12. maja (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je danes sprejel japonskega poslanika v Beogradu Sadaa Hirošega, ki odhaja iz Jugoslavije.

BRENTANOVO VOLILNO GESLO NA KONGRESU V HAMBURGU

Mir in združitev

toda ne izven zahodnega vojaškega bloka

Hamburg, 13. maja. (Tanjug). V Hamburgu ima vladna Krščansko-demokratska unija kongres, ki mu glede na jesenske volitve, kakor tudi na sedanjo mednarodno napetost v zvezi z atomskim oboroževanjem Zahodne Nemčije prisojajo velik pomen. Na kongresu je danes govoril zunanji minister Brentano, ki je z geslom »Enotnost za Nemčijo in mir za svet« označil cilje zunanje politike bonnske vlade v minulih osmih letih. Brentano je rekel, da se je politiki zahodnonemške vlade posrečilo, da je rešila nemški narod iz osamljenosti, da mu je omogočila doseči prijateljstvo in zveze z mnogimi deželami.

Zahodnonemški zunanji minister je obsodil opozicijsko Socialnodemokratsko stranko, ker terja prostovoljno razvezo sedanjih zvez Zahodne Nemčije, sklenjenih z zahodnimi deželami. Rekel je, da bi osvoboditev stališča socialnih demokratov pomenila pahniti Zahodno Nemčijo v »tragično usodo«. Brentano je poudaril, da sta postali ZDA in Sovjetska zveza veliki svetovni sili in pripomnil: »Današnja Zahodna in jutrišnja združena Nemčija ni in ne bo velesila, kaj šele svetovna sila. Celo želeži ne sme, da bi to znova postala.« Brentano je menil, da za Zahodno Nemčijo ni

zaželeno, da bi se vrnila v čase repalske pogodbe, ki je bila smotrna samo pred 30 leti.

V nadaljevanju svojega govora je Brentano kritiziral stališče Sovjetske zveze in poudaril, da je sovjetska vlada izpričala nerazumevanje za predloge Zahoda, da bi dosegli sporazum o razorožitvi. Brentano je tokrat zagovarjal tezo, da »samo strah pred maščevanjem« zagotavlja svetovni mir.

Dotaknil se je tudi neposrednih stikov med Bonnom in Moskvo in dejal, da si je bonnska vlada zmerom prizadevala, da bi »odkrito in resno uredila stike s Sovjetsko zvezo«, tako da bi lahko nemški narod živel v zagotovljeni svobodi, ne da bi ogrožal kateregakoli svojega soseda. »Izrazili smo pripravljenost, da se vključimo v vsak varnostni sistem, ki bi zagotovil resnično varnost vsem udeležencem.« Vsi ti naporji so bili po Brentanovem mnenju doslej zaman.

Čestitka Paragvajcu

Beograd, 13. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku Paragvajca Alfredu Stressnerju čestitko ob stoletnici paragvajske neodvisnosti.

načelnih, sprejetih lani v Varnostnem svetu OZN.

Vrsta laburističnih poslancev, med njimi voditelj opozicije Gait-skell, je potem poudarila, da so pogoj za plovbo po Sueškem prekopu, ki jih zdaj sprejema Velika Britanija, dosti manj ugodni od tistih, v katere je bila egiptska vlada pripravljena privoliti pred napadom na Egipt.

Pogajanja o deblokiranju egiptskih terjatev v Britaniji in o britanskem premoženju v Egiptu, ki so ga bile zasegle egiptske oblasti, se bodo začela še ta mesec v Rimu. Na teh pogajanjih bodo načeli tudi zahteve bivše Sueške družbe, v kateri je bila Velika Britanija udeležena z nad 40 % kapitala.

Kulturno sodelovanje

koroskih Slovencev in gradiščanskih Hrvatov

Dunaj, 13. maja (Tanjug). Kulturna skupina koroskih Slovencev, v kateri so bili moški in mešani zbor iz Kotmare vasi in Bilčova ter folklorna skupina iz Ziljske doline, je v soboto sodelovala na uspehi prireditvi Hrvat-skega kulturnega društva iz Gradiščanske na Dunaju. Včeraj je obiskala več krajev na Gradiščanskem in priredila koncert v Velikem Borštofu. Na tej manifestaciji bratstva koroskih Slovencev in gradiščanskih Hrvatov se je zbralo veliko ljudi iz Velikega Borštofa in okoliških vasi, ki so goste sprejeli z velikim navdušenjem.

Hkrati s pevci in plesalci je prišlo tudi okrog 80 drugih koro-

skih Slovencev, ki so se ob tej priložnosti seznanili z življenjem gradiščanskih Hrvatov. Z njimi sta bila tudi funkcionarja Zveze slovenskih organizacij na Koroskem dr. Franc Petek in predsednik Zveze dr. Franc Zwitter. Dr. Zwitter in predsednik hrvatskega kulturnega društva v Gradiščanski Bela Schreiner sta na prireditvi govorila o pravicah in težnjah gradiščanskih Hrvatov in koroskih Slovencev.

Koroski Slovenci so gradiščanske Hrvate povabili, naj jim vrnejo obisk in pridejo na Korosko s svojimi zbori, tamburaškimi in folklornimi skupinami. Gradiščanski Hrvati so povabilo sprejeli.

Metode dela organov delavskega samoupravljanja

V pripravah na prvi kongres delavskih svetov vzbujajo posebno pozornost bogata problematika organizacij in metod dela organov delavskega samoupravljanja. V razpravi o nadaljnjem razvoju demokratičnosti organov samoupravljanja na pristojnem mestu, na možnost množičnega vpliva neposrednih proizvajalcev na organe upravljanja prek zborov delavcev ter predlogov posameznikov in referendumov. Vse te oblike so uporabili v podjetjih v sedmiletni praksi.

Referendum se je pokazal kot demokratična oblika samoupravljanja. Toda v praksi so nastale težave, ker se je treba odločiti za bolj zamotana vprašanja, v katerih ne zadostuje izraziti samo pozitivno ali negativno mnenje. Ne glede na to, kakšno bo dokončno stališče nasproti referendumu, je nujno potrebno, da posamezna vprašanja, kolikor jih obravnavamo v tej obliki samoupravljanja, delovnemu kolektivu poprej vsestransko pojasnimo.

Z zakonom niso bili predvideni zbori delavcev, vendar pa so se pokazali kot najbolj splošna oblika neposrednega sodelovanja članov kolektiva v upravljanju. Vloga zborov delavcev ni izčrpana s tem, da sprejmejo in kritizirajo poročila delavskega sveta. Na zborih dajejo delavci tudi pobudo za obravnavanje raznih vprašanj. Zbor delavcev ne more spreminjati sklepov delavskega sveta, lahko pa jih vrne v ponovno proučitev. Če delavski svet ne dela v korist kolektiva, ga lahko zbor delavcev odpokliče.

Eden izmed organizacijskih problemov delavskega samoupravljanja je tudi nezadostna razumevanje pristojnosti med organi upravljanja in organi vodenja. V nekaterih podjetjih se zmanjša pobuda organov delavskega samoupravljanja zato, ker sta direktor in strokovni kader zaposlena s pripravami na sestanek delavskega sveta bolj, kakor je to predvideno in običajno. Ponekod se dolžnosti delavskih svetov in upravnih odborov tudi prepletajo.

Zato se dogaja, da delavski svet ne razpravlja o pomembnih gospodarskih problemih podjetja, da upravni odbor sprejema večino sklepov, s katerimi se delavski svet formalno strinja. Posamezni organi samoupravljanja so preveč zaposleni z izpolnjevanjem drobnih operativnih nalog zlasti v komisijah delavskih svetov. Te komisije so koristne in po svojih funkcijah bi morale biti podobne odborškim komisijam v ljudskih odborih.

V posameznih podjetjih so organizirali obratne delavske svete, ki z zakonom o delavskem samoupravljanju niso predvideni. Ponekod so ti sklepi posvetovalnega značaja, drugod pa so delno pooblašeni, da samostojno odločajo. Če bi natanko določili pristojnosti obratnih svetov, bi koristno razbremenili centralne delavske svete, da bi se jim ne bilo treba ukvarjati s praktičnimi problemi. Razmejiti je treba tudi pristojnosti med obratnimi sveti in strokovnimi vodstvi obratov.

V pripravah o izboljšanju organizacije delavskega samoupravljanja dostikrat poudarjajo vprašanje dela organov delavskega samoupravljanja v podjetjih, kjer dela manj kot 30 delavcev. V takšnih podjetjih je običajno zelo poudarjena vloga voditeljev, pravila podjetja in poslovnik dela organov samoupravljanja obravnavajo površno, zasedanja delavskega sveta so slabo pripravljena, v takšnih podjetjih so potrebne nekatere organizacijske dopolnitve v samoupravljanju. Naloga partijskih in sindikalnih organizacij je, da članstvo bolje seznanijo z zakonitimi pravicami in dolžnostmi delavcev, ker je majhen kolektiv hkrati tudi delavski svet.

Kar zadeva metode dela organov delavskega samoupravljanja, je izredno važno, da so vsi sestanki temeljito pripravljani in da člani delavskega sveta čimbolje poznajo glavna vprašanja, ki pridejo na dnevni red. Nujno potrebno je, da člani delavskih svetov stalno spremljajo izpolnjevanje sklepov in da se temeljito seznanijo s poročili, ki pridejo na njihove zasedanja. Zato je potrebno, da s problemi in sklepi formulirani na dostopen način in da se zagotovi tinufeta njihovega spremljanja. — (Tanjug)

8 KONFERENCE PREDSTAVNIKOV DELAVSKIH SVETOV TRGOVSKIH PODJETIJ V LJUBLJANSKEM OKRAJU

Širše pristojnosti tudi organom delavskega upravljanja v trgovini

Ljubljana, 13. maja. Danes je bila v Ljubljani konferenca predstavnikov delavskih svetov trgovskih podjetij v ljubljanskem okraju. V poročilu, pa tudi v razpravi, so vsestransko osvetlili problematiko delavskega samoupravljanja in prikazali težave v trgovskih podjetjih. Precej pripomb je bilo na račun skladov, zlasti sklada za samostojno razpolaganje in rezervnega sklada. Predlagali so tudi, da bi bilo treba urediti zelo pereče vprašanje kvalifikacij trgovskih delavcev, plačevanje nadur itd. Delegatoma, ki so ju izvolili na današnji konferenci, so dali polno naročilo, da bi o problematiki trgovskih podjetij razpravljala na bližnjem kongresu delavskih svetov Jugoslavije, od katerega si podjetja mnogo obetajo.

V zadnjem času je zaradi pomanjkljive materialne baze prišlo do zastoja v razvoju delavskih svetov in seve tudi komun- ter mehanizma socialistične demokracije na splošno. V samoupravi trgovske stroke pa so značilne še nekatere druge stvari. Delavsko samoupravljanje se je utrdilo predvsem v podjetjih, kjer imajo delavski svet in upravni odbor, slabše je v podjetjih, kjer tvori delavski svet ves kolektiv. Se slabše pa v tistih trgovskih podjetjih, ki zaposlujejo le 3 do 6 uslužbencev. V slednjih sicer imajo predsednika delavskega sveta in upravna odbora, a ta samo podpisuje razne obrazce, dejansko pa v takih trgovinah delavskega upravljanja sploh ni in je kontrola s strani delavskega sveta nemogoča, ker je vse v rokah poslovodij.

Nekateri kolektivi, zlasti taki, ki imajo do 30 uslužbencev, me-

nijo, da dva organa delavskega samoupravljanja, to je delavski svet in upravni odbor, nista potrebna in da bi bilo delo uspešnejše, če bi imeli le delavski svet in operativni strokovni svet, ki bi pripravljali seje delavskih svetov. Seveda bi bilo treba spremeniti sedanje predpise, ki ozko določajo pristojnosti organov delavskega in družbenega upravljanja. Menijo, da je premalo zaupanja v trgovske delavce samoupravljalce v primerjavi s samoupravljanjem v industriji. Tudi ni dovolj upoštevano, da so trgovski delavci zaposleni ves dan in da so dnevno v stiku z državljanji in da lahko odigrajo pomembno vlogo pri tolmachenju raznih dnevnih dogodkov, ki zanimajo potrošnike.

Za strokovno in politično izobraževanje samoupravljalcev v trgovini so veliko storili sindikati. Kljub svobodnemu trgo-

nju pa je še vedno ostal administrativni poseg tako močan, da je s predpisi že vnaprež onemogočil samostojno odločanje in dušil pobudo trgovskih kolektivov. Z zakonom bi bilo treba urediti tudi pravice organov delavskega upravljanja, kajti analiza je pokazala, da so pravice samoupravljalcev v trgovini mnogo ožje kot v industriji. Razumljivo, da se zaradi tega ljudje v trgovini čutijo zapostavljeni, ker je videz, da jim je družba odrekla zaupanje. Poudarili so tudi, da bi bilo pravilno, da bi bili za nepravilnosti v podjetjih imeni direktorja odgovorni tudi člani delavskih svetov in upravnih odborov.

NEOPRAVIČENO IME: SKLAD ZA SAMOSTOJNO RAZPOLAGANJE

Skladi, oziroma razpolaganje z njimi, so v trgovini posebno vprašanje. V trgovskih podjetjih je večini osnovnih sredstev potekla življenjska doba, izkoriščanje amortizacijskih skladov pa predpisi omejujejo. Tudi novi instrumenti ne dajejo možnosti, da bi lahko te trgovine izboljšali v tehničnem pogledu, kajti ustvarjeni skladi in sredstva so tako nizki, da ne krijejo niti tekočih potreb podjetij. Sklad za samostojno razpolaganje precej ne dolžnem nosi to ime, saj je tri četrtine njegovih sredstev s predpisi vnaprež določenih za razne namene, z ostanom tega sklada pa ni moč dobro gospodariti ter dopolnjevati opreme. Na kongresu naj bi delegati odločno postavili zahtevo, naj bi sklad za samostojno razpolaganje v celoti služil svojemu namenu ali pa naj spremeni ime.

Sam kolektivi pa se premalo bore za zmanjšanje materialnih stroškov in tudi nova uredba o delitvi dohodka je za trgovino, zlasti detajlistično, premalo spodbudna. M. R.

DNEVNIK

NA ZASEDANJU OBEH DOMOV LJUDSKE SKUPŠČINE SRBIJE bodo kot najvažnejša vprašanja obravnavali sklep o spremembah in dopolnitvah družbenega plana ter zakon o spremembah in dopolnitvah proračuna za leto 1956. Predsednik republiškega Izvršnega sveta Voja Leković, ki se je predvsem dotaknil vprašanj kmetijstva in gospodarstva Srbije.

ROMUNSKO - JUGOSLOVANSKA KOMISIJA ZA ZNANSTVENO - TEHNIČNO SODELOVANJE, ki so jo ustanovili na podlagi sporazuma o znanstveno tehničnem sodelovanju med obema deželama v lanskem oktobru, bo v sredo prvokrat zasedala v Bukarešti. Jugoslovansko delegacijo bo vodil sekretar Zvezne industrijske zbornice inž. Vladimir Vujović. Sprejeli bodo statut komisije in določili pogoje za sodelovanje.

O TRGOVINSKI MENJAVI MED DANSKO IN JUGOSLAVIJO se bodo začeli danes pogajati v Beogradu. Blagovna menjava med obema deželama je temeljila doslej na sporazumu o blagovni menjavi in sporazumu o plačilih iz leta 1953, ki poteče 30. junija letos. Na sedanjih pogajanjih bodo proučili možnosti, da bi se razši-

rila trgovinska menjava med obema deželama.

SLUŠATELJI AMERIŠKE VOJNE SOLE, ki so se dva dni mudili v Beogradu, so včeraj odpotovali na obisk v Francijo, Italijo, Veliko Britanijo in druge zahodnoevropske države. Skupino, ki jo vodi kapetan vojne ladje Frank Raybrook, je ob odhodu na zemskem letališču pozdravil predstavnik generalštaba JLA polkovnik Ilija Radaković s skupino višjih oficirjev.

DELEGACIJO POLJSKIH PRAVNIKOV, ki se že tri dni mudijo v Beogradu, je včeraj sprejel predsednik Ljudskega odbora Beograda Djurica Jokić. Privedil jim je kosilo, na katerem je bil tudi zvezni javni tožilec Brana Jevremović.

SVETE DRŽAVLJANOV IN POTROŠNIŠKE SVETE V GOSTINSTVU bodo ustanovili na področju splitske občine. Potrošniške svete bodo ustanovili pri gostinskih podjetjih, v katerih se hranijo delovni ljudje kot abonenti, svete državljanov pa pri podjetjih, namenjenih širšemu krogu državljanov. Po uvedbi potrošniških svetov pri trgovskih podjetjih je to prvokrat, da bodo ustanovili organe družbenega upravljanja tudi v gostinstvu.

V REŠKO LUKO JE PRISPELA 10.500-tonska motorna ladja »Orion«, ki jo je Jugoslovanska prekoceanska ploeba iz Kotorja nedavno kupila v tujini. Jugoslovanska je kupila še eno takšno ladjo, ki jo bo prevzela julija meseca. Svoje ladje je povečala tudi Atlantiska ploeba iz Dubrovnika, ki je kupila v Angliji 7350-tonsko ladjo.

PRIPRAVE NA USTANOVITEV NOVIH STANOVANJSKIH SKUPNOSTI

Nove stanovanjske skupnosti

naj bi imele več gnotnih sredstev

Beograd, 13. maja (Tanjug). — Vsa naša mesta se pripravljajo na ustanovitev novih stanovanjskih skupnosti. V razpravah v ljudskih odborih občin, na zborih poliočev in v osnovnih organizacijah Socialistične zveze poudarjajo, da je treba hkrati s prenosom širših pristojnosti na nove stanovanjske skupnosti tudi decentralizirati sredstva, ki so zdaj zbrana v občini.

Nove stanovanjske skupnosti naj imajo več gnotnih sredstev, da bodo lahko vsestransko popirale državljane na svojem področju, zlasti zaposlene žene. S servisnimi delavnicami in ustanovami za razne storitve naj stanovanjska skupnost neposredno pomaga tudi hišnim svetom pri vzdrževanju hiš.

V Ljubljani menijo, da bi bilo moč na sedanji stopnji razvoja prenesti nekatera družbeno komunalna in materialna sredstva iz občin na stanovanjske skupnosti. Nove stanovanjske skupnosti naj imajo vse materialne in organizacijske ugodnosti, da bodo skrbele za zaposlene žene in otroke v času, ko so njihovi starši zaposleni, in da bodo vsi prebivalci naseja preskrbljeni z dnevnimi potrebami. Uporaba sodobnih tehničnih sredstev v gospodinjstvu je sprožila v Ljubljani razpravo o potrebi, da bi ustanovili delavnice za popravilo aparatov in strojev. Svet za stanovanjske posle je skupaj z mestnim Zavodom za pospeševanje obrti organiziral tečaj za hišnike, da bi jih usposobili za nujna popravila električnih aparatov. Zdej pripravljajo širšo organizacijo takšnih tečajev tudi za prebivalce.

V Skoplju imajo glede ustanovitve stanovanjskih združev dvoje mnenj: Svet za graditev stanovanj OLO meni, da je treba namesto sedanjih štirih upostaviti 19 stanovanjskih skupnosti, v občinah pa menijo, da jih zadostuje 8. V mestnem Svetu za graditev stanovanj utemeljujejo predlog o večjem številu skupnosti s tem, da se bodo manjše skupnosti laže ukvarjale z vzdrževanjem hiš in učinkoviteje pomagale hišnim svetom, ki jih je v Skoplju blizu 2000. V občinah pa menijo, da bi večje število skupnosti povečalo stroške za administrativni aparat.

IZ REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE

Odbor za organizacijo oblasti je včeraj nadaljeval delo

Ljubljana, 13. maja. Danes je odbor za organizacijo oblasti in uprave pri Republiškem zboru Ljudske skupščine nadaljeval delo, ki ga je že minuli teden začel v ljubljanskem okraju.

Tokrat so se poslanci tega odbora sestali tudi z nekaterimi republiškiimi ustanovami in organi družbenega upravljanja ter z njimi pretresali uveljavljanje teh organov v pretečeni dobi. Dopolne so se skupno s predsednikom

Mirkom Zlatnarjem sestali s predsedniki in sekretarji republiških svetov za kulturo in prosveto, za šolstvo, za zdravstvo in za socialno skrbstvo.

Predsedniki in sekretarji republiških svetov so razgrnili pred poslanci omenjenega odbora vrsto vprašanj, ki jih rešujejo ti organi. Iz vseh poročil pa lahko zaključimo, da se je družbeno upravljanje uveljavilo na vseh področjih omenjenih svetov, čeprav je še vrsta stvari, ki zavirajo še boljše delo. Nato se je odbor razdelil v tri skupine, imel sestanek s Trgovinsko zbornico LRS, dalje z Obrtno in Gostinsko zbornico, popoldne pa se je celoten odbor sestal s predstavniki Vrhovnega sodišča, Gospodarskega sodišča, predstavniki sekretariata za notranje zadeve in drugimi ter obravnaval med drugim odnos sodstva do organov oblasti, vprašanje sodišč glede na komunalno ureditev itd. — m

Devizni tečaji

Na rednem sestanku so bili dne 10. V. 1957 zaključki po naslednjih tečajih: Us dolar — 3.100, 853,33; Litg 10.200, —; 10.260, 1.121,34; DM — 230.000, 3.120; Frz 820, 610, 679,03; 575,57; Sfr 68.000, 65.600, 66.925, 875,50; Lit — 570, 1.087,50; Lit TRST — 451, 451, 839,58; Lit. Gbr. 376, —; 376, 803,33; Hfl 63.500, 60.200, 61.235,68, 675,65; Eg. Litg — 3,000, 248,25; obr. dolar Avstri. 2.250, 3.610, 3.411,22, 1.037,07; obr. dolar Dan. — 730,00, 934,62, 211,54; o. dol. Fin. — 555, 874,40, 1.121,03; obr. dolar Grd. 1.150, 492,94, 60,98; obr. dolar Izr. 1.290, —; 1.290, 320; obr. dolar Paragvaj 537, —; 537,70,10; obr. dolar Arg. 645, 537, 565, 95; obr. dolar SSR 1.275, 715, 860,19, 186,73; obr. dolar Madz. 870, 586, 636,12, 112,71; obr. dolar 647, 568, 595,70, 86,57; o. dol. CSR 750, 1.010, 815,03, 171,84; obr. dolar Vzh. Nem. 1.650, —; 1.501,65, 433,95; obr. dolar Belg. 645, 558, 602,78, 100,93; obr. dolar Rom. 500, 586, 85,95; obr. dolar Čile — 537, 79,10; obr. dolar Alb. 588, —; 588, 65,95; obr. dolar Burma — 1.700, 1.700, 102,33; obr. dolar Kina 1.830, —; 1.830, 120,76.

MNENJA — KRITIKA — POLEMIKA

AVKCIJE IN BORZE

Ob organiziranju prve avkcije za žito

Zveza trgovinskih zbornic je v sodelovanju z Zvezo kmetijskih zbornic organizirala v Novem Sadu tako imenovano avkcijo (javno dražbo) za žitarice, informirani pa smo, da se pripravila ustanovitev avkcije tudi za druge kmetijske proizvode. Prva avkcija za žito je že bila v Novem Sadu 24. aprila. Po pravilih in poslovniku avkcije se lahko na njej pojavljajo kot prodajalci trgovske gospodarske organizacije, splošne kmetijske združbe, kmečke delovne zadruge, kmetijska posestva in zadrzne poslovne zveze, kot kupci pa razen navedenih tudi organizacije za predelavo teh proizvodov. Trgovske organizacije na veliko lahko na avkciji prodajajo samo tisto blago, ki so ga kupile neposredno pri proizvajalcih.

Kaj si pod pojmom avkcija predstavljamo, je seveda vprašanje zase. Pri nas se je ta naziv uporabljal že v zelo različnih zvežah in služil različnim namenom. Prav tako se je prav zaradi dosedanjih izkušenj z avkcijami marsikje pojavil proti njim odpor, ker so bile v preteklosti več ali manj atribute administrativnih posegov v gospodarsko dogajanje. Prav zato pa je tudi premalo, če organizacijo prometa žita, kot se začne izvajati na iniciativo Zveze trgovinskih zbornic v Novem Sadu, odpravimo samo z nazivom avkcija in ne ugotovimo gospodarskega dogajanja, ki narekuje tako organizacijo. Naziv sam je potem popolnoma sekundarnega značaja.

ZA ČIMBOLJ NEPOSREDNO DELOVANJE TRŽNIH ZAKONOV GRE

Gre v prvi vrsti za to, da se ponudba in povpraševanje po določenem blagu, ki se množično pojavlja, čimbolj koncentrirata na enem mestu in se na ta način omogoči čimbolj neposredno delovanje tržnih zakonov in čimbolj izključi vse one elemente, ki bi utegnili vplivati na cene iz neekonomskih razlogov. To pa naj hkrati omogoči veliko bolj ustrezno organizacijo prometa tudi v tehničnem pogledu. Tak značaj avkcije ima seveda neprimeren več kot tega, kar s klasičnim nazivom imenujemo borza, kot pa n. pr. sistem holandskih avkcij, ki je morda pobudnikom za ustanovitev avkcije v Novem Sadu služil za vzor. In prav te organizirane koncentracije ponudbe in povpraševanja, pa naj jo imenujemo že kakorkoli, doseže pri nas nismo imeli, ker na eni strani za to ni bilo pogojev, na drugi strani pa tudi ne potrebuje.

Dokler nismo imeli svobodnega režima v prometu s kmetijskimi proizvodi, kar velja za žitarice v do nedavnega, tudi ni moglo biti prave trgovine s temi proizvodi, ker se more prava trgovina razvijati samo v pogojih svobodnega gibanja blaga. Ker pa ni bilo prave trgovine s kmetijskimi proizvodi, tudi ni bilo tistega vpliva na proizvajalce, ki ga lahko opravi sama trg in ki se pojavi v svobodnem trgu. Na proizvajalca ga trg potrebuje, v borbi za zmanjševanje proizvodnih stroškov in dvigovanje kvalitete, v formiranju ustreznih

cene in ustvarjanju ustreznih paritet med posameznimi proizvodi. Posledice takega režima so se pokazale tako v updanju proizvodnje in relativnem pomanjkanju posameznih vrst blaga, v slabših kvalitetah, zlasti pa v velikih oscilacijah cen s stalno tendenco naraščanja, ker proizvodnje niso obvladovala samo potrebe, ki jih narekujejo ekonomski pojavi, ampak je prav zaradi izključitve vpliva trga na proizvajalce prihajalo do špekulacij, do navijanja cen in podobnih negativnih manifestacij, ki so imele seveda negativne rezultate tako za proizvajalca kot za potrošnika.

OD ZAPRETEGA K ODPRTEMU — SVOBODNEMU TRGU

Ker ni bilo pravega trga, smo prihajali do anomalij, ki so tipične za vsak zaprti trg in ki so se pri nas pokazale prav v tem, da proizvajalec ni bil več neposredno zainteresiran za povečanje proizvodnje ali za zmanjšanje proizvodnih stroškov, ker je do istega rezultata prišel enostavno z navijanjem cen. V pogojih svobodnega, odprtega trga do tega nikakor ne bi moglo priti, ker ekonomski zakoni, ki se manifestirajo na trgu, onemogočajo ustvarjanje večjega dohodka na neekonomski način, brez večje proizvodnje, boljše kvalitete, brez zmanjševanja proizvodnih stroškov. Če hočemo odstraniti vse posledice, ki jih ima zaprti trg, je potrebno najprej ustvariti pogoje za svoboden trg. Na proizvajalca ga moremo v pogojih tržnega gospodarstva vplivati neposredno, ker proizvajalec reagira samo na ekonomske fak-

torje. Ekonomske faktorje pa ustvarja oz. postreduje samo trg in je torej potrebno najprej trg organizirati. To pomeni, da moremo priti do napredka v kmetijski proizvodnji samo na ta način, da ustvarimo ekonomske faktorje, ki so sposobni vplivati na proizvajalčovo zmanjšanje, oziroma da omogočimo pravo ustrezne trgovine ustrezno kanaliziranje gospodarskih stimulansov.

Do tega efekta smo prišli v prvi vrsti s tem, da smo sprostili trgovino v kmetijskimi proizvodi, kar je to prvi pogoj za formiranje trga. Šele na taki osnovi morejo slediti drugi ukrepi, ki so potrebni za organizacijo trga. In med te organizacijske ukrepe, ki merijo na to, da se ustvari čimvečji in čimbolj odprti trg, zato da bi lahko v polni meri prišli do teraza ekonomski zakoni, ki naj nadalje usmerjajo našo proizvodnjo, sodijo tudi avkcije.

Ce pomeni sproščanje blagovnega prometa šele prvo osnovo za ustvarjanje ekonomskega trga, je treba vsekakor vedeti, da je to šele izhodišče, ki samo po sebi nikakor še ne zadostuje. Svoboden trg je sicer prvi pogoj za tržno gospodarstvo, ker brez njega ni tržnega gospodarstva, toda leto nosi v sebi tudi polno protislovij, ki so značilna za blagovno denarno proizvodnjo. V kapitalizmu vodi to do periodično se ponavljajočih kriz in do stalnih težav v gospodarstvu. Zato si danes sodobna gospodarstva, ki temeljijo na blagovni denarni proizvodnji, in to so vsa zahodna gospodarstva, iščejo izhod iz težav, ki jih povzroča kapitalistična stihija, na ta način, da z različnimi ukrepi usmerjajo tako ponudbo in povpraševanje in da na ta način čim neposredneje povežejo proizvodnjo in potrošnjo. In priznati je treba, da so v tem pogledu precej uspešna. Ker proizvodnja temelji na tržnih principih, je popolnoma jasno, da se bodo morali srečavati tudi s težavami, ki izvirajo iz takega načina proizvodnje. Težave, ki iz tega nastajajo, pa seveda ne bomo mogli reševati drugače kot tam, kjer do njih prihajajo, to je na trgu. Administrativni posegi ne morejo biti ustrezni, ker trg anije ne reagira, ali pa reagira drugače, kot smo želeli. Potrebni so samo ustrezni ekonomski posegi. In tudi te moramo predvideti v naši borbi za stabilizacijo gospodarstva in za nadaljnji napredek proizvodnje, od katere je odvisno zadovoljevanje naših potreb na višji osnovi.

POTREBNO JE ORGANIZIRATI VELIKA SREDISCA PONUDBE IN POVPRASEVANJA

Toda pred vsemi temi nalogami, ki so za naš uspeh seveda bistvenega pomena, stoji prva naloga, da ustvarimo trg, na katerega homo lahko pozneje posegali z ekonomskimi ukrepi. To se pravi, da je treba zavestno in organizirano ustvarjati velika središča ponudbe in povpraševanja, kjer naj v največji meri pridejo do izraza vsi ekonomski faktorji, ki odražajo določene oznose v gospodarstvu in kjer se zaradi vpliva trga samega po sebi izključujejo vsi neekonomski faktorji, ki jih rodi zaprti trg. Zesedenje izkušnje pri liberalizaciji blagovnega prometa so pokazale, da je treba trg organizirano ustvarjati. In eden od naporov za ustvaritev takega trga je tudi ustanovitev avkcij, ki jih organizira Zveza trgovinskih zbornic. Trenutno še ni moč oceniti, ali so prav sedanje oblike najbolj ustrezne in najbolj primerne. Tudi se ni izdelan celoten sistem organiziranja trga in poseganja na njem. Ne glede na vse to pa je avkcija za formiranje trga vsekakor korak, ki nas vodi do pravilnega reševanja problemov, ki jih postavlja pred nas tako sedanja situacija na trgu kot cilji naše ekonomske politike. — m

Glasovi iz Kitajske

Kitajska prehaja skozi zanimivo obdobje v svoji socialistični izgradnji. V tej veliki deželi so nastale v zadnjih letih velike družbeno-gospodarske spremembe. Predvsem je dosegla Kitajska pomembne uspehe v industrializaciji, zlasti v težki industriji. Izpolnila je že velike naloge, začrtane v petletnem planu. Industrializacija sta zlasti v zadnjih dveh letih spremljala nagla kolektivizacija kmetijstva in pa prehod v roke države kvantitativno močnega gospodarskega činitelja dežele — drobne trgovine in industrije.

S temi spremembami je prišla Kitajska v razdobje, ko se mora spoprijeti z novimi problemi. Pomembnost zasluzi, da so kitajski voditelji v celoti dojeli pomen odnosov med ljudmi v socialistični izgradnji. Ugotovili so protislova v sodobni kitajski družbi. Zato je prišlo do razprave o slogu dela, o slogu upravljanja. V njihovi vodilni politični organizaciji — Komunistični partiji z enajst milijoni članov — se je razvilo zdaj gibanje za popraviljanje tega sloga. V tem gibanju je osnovno približevanje vodstva množicam, neposredni stik z ljudstvom in neposredno sodelovanje v proizvodnji, bodisi v industriji bodisi v kmetijstvu.

Očitno je, da so na Kitajskem nastali enaki problemi kakor tudi po drugih deželah, ki so krenile po socialistični poti. Administrativni način upravljanja skriva o sebi nevarnosti, da zaradi pobude množice, Kitajci so to kmalu spoznali in si prizadevajo preprečiti nevarno bolezen birokratizma. V njihovem prizadevanju je dejansko najbolj značilno to, da iščejo

svoje lastno kitajsko zdravilo. Odhajanje voditeljev med množice, ki je že doslej v svojem manjšem obsegu rodilo pomembne sadove v njihovi tridesetletni revoluciji, je po njihovem tisti slog, ki ga je treba še vse bolj razvijati in z njim premagovati tudi nove ovire.

Kitajci čedalje bolj poudarjajo specifičnosti svoje dežele. In zdaj se sprašujejo, ali so dovolj skrbeli za kmetijstvo, ki očitno zaostaja za industrijo in za možnostmi proizvodnje. Dalje se sprašujejo, ali bi bilo prav zanemariti lastno razmeroma razvito drobno industrijsko proizvodnjo na račun velike in ali ni ceneje in donosnejše zgraditi industrijo v razvitejših primorskih področjih, kot pa graditi težko industrijo v odročnih pokrajinah.

Kitajci zdaj o vsem tem mnogo razglabljajo, pišejo in govorijo. Ču En Laj je te dni o vsem tem govoril tudi skupini sovjetskih novinarjev. Pri tem se je nujno dotaknil odnosov med socialističnimi deželami. In je dejal, da ni nujno, da vse socialistične države vselej enako gledajo na svoja vprašanja. Vsem mora biti skupen marksistični pogled na svet, v konkretnih pogojih vsake dežele pa so posebne značilnosti, je poudaril kitajski ministrski predstnik.

Misli socialistične Kitajske (ki ima za seboj velike revolucionarne izkušnje) poslušajo dandanes po svetu z velikim zanimanjem. To so med drugim vprašanja, o katerih velja razmišljati tudi v širšem mednarodnem okviru. V vsakem primeru je to pomemben prispevek k izmenjavi mnenj in izkušnji med socialističnimi deželami. V. T.

Plovba po Sueškem prekopu

Kairo, 13. maja (Reuter). Po Sueškem prekopu je plulo danes 27 ladij, kar je največje število, odkar je prekop spet odprt, je pa še zmeraj za 13 ladij manj od povprečja, ki je bilo doseženo leta 1955.

Načrti o pomoči ZDA tujini

Washington, 13. maja (Reuter). Posebni senatni odbor je sinoči odobril predsedniku Eisenhowerju načrt o vojaški in gospodarski pomoči tujini v prihodnji poslovni dobi v znesku do 3,8 milijarde dolarjev. Na tej vsoti je vztrajal Eisenhower prejšnji teden, ko je svoj prvotni predlog v načrtu skrčil za 500 milijonov. Senatni odbor ni o pomoči objavil nobenih podrobnosti.

Trgovina s Kitajsko

in britanske skrbi spričo ameriških zahtev, da se zmanjša menjava blaga z ZSSR

London, 13. maja (Tanjug). — Omejitve trgovine s Sovjetsko zvezo na račun neznatnega povečanja menjave blaga s Kitajsko bi bila hud udarec za angleško industrijo, pravijo v gospodarskih krogih v Londonu v zvezi s poročilom, da so ZDA s tem pogojem pripravljene privoliti v zmanjšanje števila predmetov v seznamu blaga, ki ga je prepovedano izvažati na Kitajsko. Vprašanje širše trgovine s Kitajsko, ki ga zdaj proučujejo v posvetovalni skupini prizadetih dežel v Parizu, so proučili tudi na bermudskih konferenci in angleška vlada je pred dobrim mesecem obljubila, da bo v kratkem objavila seznam, ki so ga prejšnji mesec odobrile ZDA.

Iz Pariza pa še ni vesti o končnem sklepu posvetovalne skupine.

Angleški gospodarski krogi so zelo v skrbeh spričo takega zavlačevanja, zlasti še, ker posebno Nemčija, Francija in Japonska večajo svojo menjavo blaga s Kitajsko. Švedska in Švica pa se sploh že ne zmenita več za prepoved trgovine s Kitajsko. Posebne skrbi zbujajo dejstva, da je sovjetski delež v kitajskem izvozu v zadnjih šestih letih narasel od 31 na 52 %, delež ostalih vzhodnoevropskih dežel pa od 1 na 19 %.

Če se izkažejo vesti o omejitvi trgovine s Sovjetsko zvezo za resnične, pravijo v Londonu, bo tudi to v škodo izvozu Velike Britanije in zahodnoevropskih dežel. Menjava blaga med Veliko Britanijo in SZ je dosegla lani vrednost blizu 60 milijonov funtov. »Raynold News« ugotavlja, da ni nobenih tehtnih razlogov, ne političnih ne gospodarskih, da bi menjavo tako občutno omejili. Konservativni »Sunday Express« poroča, da namerava Velika Britanija namesto dosežanega odpravnika poslov v Pekingiu O'Neilla poslati tja gospodarskega strokovnjaka v zunanjem ministrstvu Archibalda Dunchana Wilsona, kar kaže, da bo težišče angleško-kitajskih stikov v prihodnji etapi pretežno gospodarskega značaja.

SPET ČIŠČENJE

v Alžiru, toda uporniki so v ofenzivi

Pariz, 13. maja (Tanjug). Francoska vojska in policija sta začeli velike »očiščevalne operacije« proti Alžircem v severovzhodni in zahodnih alžirskih pokrajinah. Uradno poročajo, da so uporniki v zadnjih dneh srdito napadali francoske postojanke in vojaške garnizije na teh področjih. Davi so se spet razvneli ogorčeni boji po vsej deželi. Francosko poveljstvo trdi, da so bile največje operacije na področju Aurésa.

Po francoskih izjavah so imeli uporniki v vsem Alžiru zadnja dva dni 268 mrtvih, 30 upornikov pa je bilo ujetih. Udarni oddelki

upornikov so nepričakovano vdrali v mesta in naselja. Največji diverzantski napadi so bili v mestih Setifi in Maskari. V raznih krajih so napadli tudi poselstva francoskih priseljencev. Kakor poročajo, je bilo samo v zahodnem Alžiru uničenih 20 kmetij. Tam so tudi minirali dva vlaka.

Prva današnja poročila pravijo, da so Francozi v Tenesu aretirali veliko ljudi. Aretacije in preiskave so se začele tudi v okolici Sidi-Bel-Abesa, Maskare in v okolici Constantine, Setifa in drugih mest.

JORDANSKI DNEVNIK

Policijska ura v Amanu

(3. nadaljevanje) Še pol ure, pa se začne policijska ura. Napotim se v središče mesta. Seznanijo me z nekim tujcem (imena ne morem navesti), ki že dolgo živi v Amanu in ima izredno velik vpliv na politične dogodke v deželi. Nekoč je bil od njegovega stališča močno odvisen položaj posameznih ministrov in celo vlade. Je tudi prijatelj nedavno strmoglavljene predsednika vlade. Vzlic temu imajo

sem Lazusom nadaljuje pogovor tudi v hindujskem jeziku. Ura bo kmalu sedem. Vračam se v hotel. Na pragu srečam Indijca nizke postave. Mož je gospodarski svetovalec OZN v Jordaniji. Najbrž bi bilo zanimivo govoriti z njim. Stojim na balkonu in se oziram po mestu. Ulice se naglo praznijo. Zakasneli meščani ustavljajo zadnji avtomob. Vsem se muči. Vojakov je čedalje več. Prihajajo s kamioni, Jeepi. Razpore-

policijske ure. Redki civilisti, ki gredo zavri sleherno politično misel. Sicer pa je mimo hotela, imajo dovoljenja. Vojaki jih ta sejem poln rumene, rdeče in črne barilegimirajo. Ob pol osmih pride mati s štirim otročki. Vojaki jo ustavijo. Stoje ob barikadah, zgrajenih iz vreč. Tudi na uličnih vogalih so jeepi z vojniki. Povsod vojniki, kamor pogledaš. V mestu je razglašeno izjemno stanje. Vse je nemirno. Ali bo pokalo? Ali pa bodo morda že jutri odpravili policijsko uro?

Tu človek malo ve, kaj pomeni jutri. Mesto civilistov je izginilo. To je zdaj mesto vojske. Kraj mene, na drugem balkonu, stoji dva Arabca. Pogledujeta me skrivaj. Morda se jima že zdim sumljiv. Odidem v salon. Novinarji igrajo bridge. V hotelu stanujejo že dolgo. Ne zanima jih več začetek policijske ure. Moja soba je v tretjem nadstropju, številka 306. Z bližnjega minareta se razlega hodževovo petje. Jutri bo bajram. Kaj bo jutri?

Prvi maj. Nekoč govori. Kdo govori v moji sobi? Prislunhem. Spet zvočnik. Glas se izgublja skupaj z jeepom. Ura je šele pet. Policijske ure je torej konec. V Jugoslaviji je danes praznik — prvi maj. Tudi tu imamo prvi maj in praznik. Toda to ni praznik dela, to je bajram.

Ves Aman je pester. Moški, ženske in otroci v praznih oblekah. Mnoge trgovine so zaprte. Zato pa so ulice in trgi polni nim in stojnic z najrazličnejšim nakitom. Središče mesta je pravi sejem. Prodajalci kriče, ponujajo sladoled, hladne pijače, rute, začimbe itd. Otroci se zbirajo okrog stojnic z igračami, ki jih je vse polno. Na vse strani pokajo žabice in bombice. Včeraj so pokale puške.

Prebijam se skozi ta orientalski mozaik. Od vseh strani me gleda fant s kratkimi brki in nekoliko nasmejan. Kralj Husein. Zidovi, trgovine, izložbe, vse je okrašeno z njegovimi slikami. Mnoge slike so raztrgane. Zelo redko pa je videti sliko sirskega predsednika Kuantlija. Še redkeje so Naserjeve slike. Kaj vse se skriva za to pestrostjo? Saj ni mogoče, da je bajram

Mirovna politika Indije

Radžendra Prasad o atomski razorožitvi, o napetosti na Bližnjem vzhodu in indijskih notranjih gospodarskih težavah

New Delhi, 13. maja (AFP). Rađendra Prasad je danes svečano že drugič prevzel posle predsednika republik Indije. Udeležil se je velike vojaške parade, potem pa je imel govor na skupni seji obeh domov indijskega parlamenta. Prasad je bil drugič izvoljen za predsednika konec prejšnjega tedna.

V govoru pred parlamentom je rekel, da kompromisi o omejitvi atomskih eksplozij ali o tem, da bi jih vnaprej napovedovali, nikakor ne bodo rešili svet njihovega škodljivega vpliva ali utrlili poti do tega, da bi sploh in

dokončno opustili to orožje za množično uničevanje. Nasprotno kažejo prizadevanja, da bi stvar uredili na takšen način, težnjo po tem, da bi svetovna skupnost

Radžendra Prasad

uzakonila atomsko vojno. Pozdravil je dejstvo, da odpor svetovne javnosti proti atomskim poskusom čedalje bolj narašča, hkrati pa je obžaloval, da njen pritisk na atomske velesile še vedno ne žanje uspeha in da ZDA, SZ in Velika Britanija nadaljujejo te poskuse.

Glede na položaj na Bližnjem vzhodu je Prasad rekel, da je še nadalje zelo napet, da pa je deklaracija egiptvske vlade o Sueškem prekopu, ki potrjuje konvencijo iz leta 1888, pomemben prispevek k ublažitvi na tem področju.

Kar zadeva notranjo politiko vlade, je Prasad napovedal odločne ukrepe, s katerimi menijo zajeziti gospodarsko krizo, ki preti spričo primanjkljaja v državnem proračunu, pritiska na devizna sredstva, nastalega spričo potreb po planu in industrijskem razvoju dežele nasploh. V prvem letu drugega petletnega plana je Indija porabila vse devizne rezerve, določene za vseh pet let. Na drugi strani so v zadnjih 12 mesecih narasle cene za 13 % in bi utegnile še nadalje naraščati zaradi pomanjkanja živil na nekaterih področjih. Prasad je napovedal plansko omejitev uvoza določenih izdelkov in povečanje izvoza kakor tudi kritje potreb iz notranjih virov, da bi tako preprečil nadaljnjo draginjo. Vlada bo tudi drugače preprečila sleherno zaviranje ter mobilizirala in ohranila vse vire za povečanje produktivnosti.

Nehru je v zvezi z zadnjimi demonstracijami ob 100-letnici indijskega upora prot Britancem izjavil, da je politika vlade v tem, da odstranijo spomenike britanskih državnikov na način, ki ne bo napravil slabega vtisa in znova obudil stara vprašanja. Nekateri spomeniki pa so umetniške in zgodovinske vrednosti in te bo treba hraniti v muzejih.

Spominska svečanost

v Mauthausenu, kjer bodo tudi našim žrtvam postavili spomenik

Mauthausen, 13. maja (Tanjug). Ob 12-letnici osvoboditve koncentracijskega taborišča Mauthausena, v katerem je umrlo in bilo ubitih nad 120.000 žrtev fašističnega terorja iz vseh evropskih dežel, so včeraj svečano odkrili spomenik 32.000 sovjetskim državljani, ki so izgubili življenje v tej hitlerjevski mučilnici. V imenu avstrijske vlade je bil navzoč pri

odkritju zunanji minister Figl, ki je bil tudi sam interniran v tem taborišču. Položili so tudi temeljni kamen za spomenik češkoslovaškim žrtvam. Spominske svečanosti so se udeležile delegacije mnogih narodov.

Tudi jugoslovanski veleposlanik Radivoj Uvalić je položil venec pred sovjetski spomenik in plosč v spomin na 13.000 jugoslovanskih žrtev. Tudi jugoslovanskim žrtvam, pokopanim v Mauthausenu, bodo pozneje postavili spomenik. Pred spominsko plosčo jugoslovanskih žrtev so položili venec še sovjetsko veleposlanišvo na Dunaju, delegacija poljskih borcev, Mednarodna federacija gibanja odpora in Mednarodni odbor internirancev v Mauthausenu.

ERICH STROCHEIM UMRL

Pariz, 13. maja (Reuter). Znan filmski režiser in igralec Erich Strocheim je včeraj po daljši bolezni umrl v starosti 71 let. Bolehal je za rakom. Strocheim je eden izmed pionirjev filmske umetnosti in je bil za svoje zasloge odlikovan z visokimi odlikovanji.

INCIDENT S POLICIJO

Johannesburg, 13. maja (AP). Polcija je objavila, da sta bila v včerajšnjem spopadu med domačini in policijskimi agenti v predmestju Dubu v Johannesburgu ubita dva domačina. Itirja pa ranjeni. Ranjena sta bila tudi dva policaja. Spopad je nastal, ko je policija aretirala več domačinov.

IZ ZAPISNIKOV IN HODNIKOV PALAČE NA RENSKEM BREGU

Bonnska »politična čistost«

»Pretakanje« denarja iz gospodarstva v politiko si je spet našlo svoje kanale

Bonn, maja. — Vtem ko smo listali po zapiskih sej tukajšnjega parlamenta, smo v raznih monologih, dialogih in medključnih večkrat našli na izraz »politična čistost«. Ta izraz zdaj laško samo še v neodržljivih idealistih obudi spomine na minolost. Pri oseh tistih že rutiniziranih politikih, pa naj bodo napredni ali reakcionarni, ozbuja govorice o »politični čistosti« samo nasmeš, zdaj ciničen, zdaj ravnodušen. Denar o politiki! Prava reč, glavno je, da človek ne pretirava in da stvar ni preveč očitna.

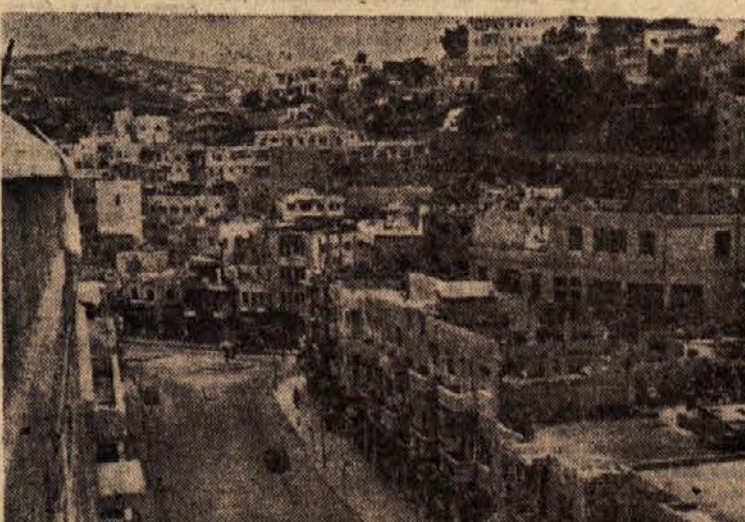
Pregroba je bila vsekakor praksa vladajoče stranke kričasnih demokratov, da je vsako leto dobila od znane tvrdke »Volks-wagen« po 60.000 mark v obliki pomoči, ki jo je tvrdka dajala neki strokovni reviji. Tega primera že zato, ker je šlo res za znatno vsoto, v parlamentu najbrž aploh ne bi omenjali, da ni dajalo denarja državno podjetje. Tako pa je šel denar pravzaprav iz državne blagajne v blagajno stranke, kar seveda ni v skladu s pravili političnega življenja.

V zapisniku o parlamentarni debati o tej »korostasni stvari« smo našli na obširen govor nekoga socialdemokratskega poslance, ki je naštel več primerov podobnega pretakanja denarja iz gospodarstva v politiko. Med drugim so bili omenjeni tudi razni inštituti za »pospeševanje gospodarstva« ali s kakim podobnim nedolžnim ciljem dejavnosti. V zapisniku z letne skupščine nekoga inštituta je dobesedno rečeno, da ni njegova naloga, »da samo finansira določene politične stranke, marveč da mora predvsem znotraj strank delati za koristi gospodarstva.«

Isti poslanec je citiral tudi pismo Združenja veletrgovinskih in zunanjetrgovinskih podjetij Bavarske, v katerem njegovi člani prav zdaj, pred kampanjo za parlamentarne volitve zahtevajo, naj od vsakih 10.000 mark prometa plačajo 80 pfenigov v blagajno vladne koalicije. V pismu je med drugim rečeno, da je »sedanji parlament pripravljen ugoditi mnogim zahtevam veletrgovine, kar je treba pripisati podpori meščanskih stranke.«

Časnik »Frankfurter Rundschau« je nedavno objavil podatke o dobavah za novo nemško vojsko. Med drugim je objavil seznam z imeni 18 generalov in natanko opisal njihove posttranske poklice, kot zastopnikov, svetovalcev itd. najbolj znanih podjetij ali industrijskih trustov. V posle z

One 25. aprila je bila policijska ura v Amanu raztegnjena na ves dan. Drugače sila žirahno mesto je slo kakor izumrlo. Po ulicah so trožili le vojaški avtomobili.

PROSTA POT BRITANSKIM LETALOM

Damask, 13. maja (AFP). Vladi je dovolila britanskim letalom leteti čez sirska ozemlje, toda med poletom se morajo ustavit v letališču v Damasku. Sirska letališča so bila zaprta za britanska letala vsa od napada na Egipt.

PROTEST PROTI JEDRSKIM EKSPLOZIJAM

London, 13. maja (AP). Po londonskih ulicah je včeraj okrog tisoč žena — seccitalnih in političnih delavk — protestiralo proti pripravam na bližnjo eksplozijo vodilke bombe na Faticiku. Ženam, ki so se zbrale na Trafalgar Squareu, sta govorili laboristični članici parlamenta Edith Sumner in Joyce Butcher.

on in njegova družina dovoljenje, da hodijo po mestu tudi med policijsko uro. »Ničče vam tu ne bo prikazal prave ali brzostrelkam. Policajci imajo razen slike dogodkov. Večinoma sedim doma. pištalk palice. Vem pa marsikaj.«

To so bile edine njegove besede, ki jih vzklikajo. Kriče na civilista, ki teče kar je izgovoril v angleščini. Ne pozna me, ga neso noge. Mimo pridrvi jeep z zvočnim odrezan je od zunanjega sveta. S tovarnikom. Napovedovalec opozarja na začetek

(Dalje prihodnjiš)

PRED KONGRESOM DELAVSKIH SVETOV JUGOSLAVIJE

Več sredstev in več zaupanja!

Delavski sveti v obrti se bore s precejšnjimi težavami, ki močno zavirajo samoupravljanje

Ljubljana, 13. maja. Danes je bila v Obrtniškem domu v Ljubljani prva od štirih predvidenih konferenc delavskih svetov obrtnih podjetij v ljubljanskem okraju. Na tej konferenci so imeli nalogo izvoliti enega izmed šestih zastopnikov, ki bo na zveznem kongresu delavskih svetov predstavil ljubljanske obrtnike. Izvolili so Janeza Jagra iz podjetja »Instalacija« v Ljubljani.

Prisotni zastopniki enega dela obrtnih delavskih svetov, ki jih je v ljubljanskem okraju v celem 419 z okrog 8000 zaposlenimi, so po poročilu tajnika Zbornice LRS tovariša Bračiča, predvsem govorili o splošnih težavah, ki tarejo njihova podjetja. Kljub vzpodbujanju predsedujočega je bilo iz njihovih vrst zelo malo besed o njihovem upravljanju ter o izkušnjah in težavah njihovih delavskih svetov.

Kar pa so o tem govorili, lahko na kratko povzamemo takole: Dokler delavski sveti v obrti nima omevne vrednih gnotnih sredstev, s katerimi bi lahko upravljali, je težavno govoriti o samoupravljanju. Razen tega so preštevne uredbe, odredbe,

poleg strokovnega vodenja obrata ogromno časa porabiti tudi za administrativno vodstvo. Nešteto težav v razvoju obrti je nastalo zaradi neprestano ponavljajočega se izenačevanja obrti z industrijo. Menili so, da je treba obrt obravnavati kot posebno gospodarsko vejo. Zvenji predpisi naj bi urejali pravno osnovo obrti in ji dajali načelne gospodarske smerice, konkretno urejanje načina poslovanja pa naj bi prepustili okrajem in občinam, saj imajo glavno vlogo pri razvoju obrti. To pereče vprašanje naj bi torej rešili podobno kot pri komunalnih podjetjih, ki jih občine samostojno obravnavajo. Razen tega so menili prisotni, naj bi poslovanje obrti slonelo na večjem zaupanju v samoupravne organe. B. F.

»NIKOLI NE BOMO POZABILI!«

Tričlanska švedska mladinska delegacija, ki se je nekaj dni mudil pri nas kot gost CK LMS, je danes dopoldne obiskala muzej NOB v Ljubljani. Švedski mladinci so se zadržali v muzeju do bro uro. Med drugim so zapisali v spominsko knjigo tudi tole: »Nekega sončnega majskega dne so trije švedski mladinci prišli v ta muzej, da bi videli perspektivo vaše borbe za svobodo. Nikoli dostoj ne imeli te priložnosti. Vračamo se globoko presunjeni in nikoli ne bomo mogli pozabiti žrtev, ki jih je doprinesel mali slovenski narod za svojo svobodo.«

Požar na tovarni ladji v koprskem pristanišču

Koper, 13. maja. - V koprskem pristanišču je pred dnevi pripeljala z Reke Tozarna ladja Vanga večjo količino bombaža. Ze v soboto in danes so z ladje razkladali bombaž, ne da bi kdorkoli opazil kake sumljive znake. Nocoj okoli 20. uro pa sta izmenada buhnila dim in ogenj skozi bombažno bale. Kako se je bombaž v podpalubi vnel, za zdaj ni mogoče ugotoviti, sodijo pa, da je najverjetneje kriv električni stik. Deklar niso razstvorili vrhne plasti, je bombaž spodaj je tlel, čim pa je bilo več zraka, se je požar razširil.

V tovarno pristanišče so nemudoma pohiteli gasilci in oddelki Jugoslovanske ljudske armade, ki so začeli požirvalno in z vse naplavo razstvarjati ladje in gasiti požar. Medtem ko to poročamo, so reševalna dela v največjem teku. Gasilcem, oddelkom JLA in posadki ladje pomagajo pri reševanju tudi prebivalci Kopra.

Denarna loterija Rdečega križa LR Slovenije je iz tehničnih razlogov preložena na 19. maja letos. Zrebanje bo javno v Ljubljani. Ostalo je še nekaj srečk po 100 din. Dobite jih pri vseh organizacijah RK in pri njenih povperjenikih. V Ljubljani jih lahko kupite tudi v trafikah. Čisti dobitek loterije je namenjen gradnji mladinskega okrevališča na morju. Podprimo zato vsi to človekoljubno akcijo. Sindikati, nabavite srečke kolektivno!

DELO NAŠIH OBČIN

13. MAJA

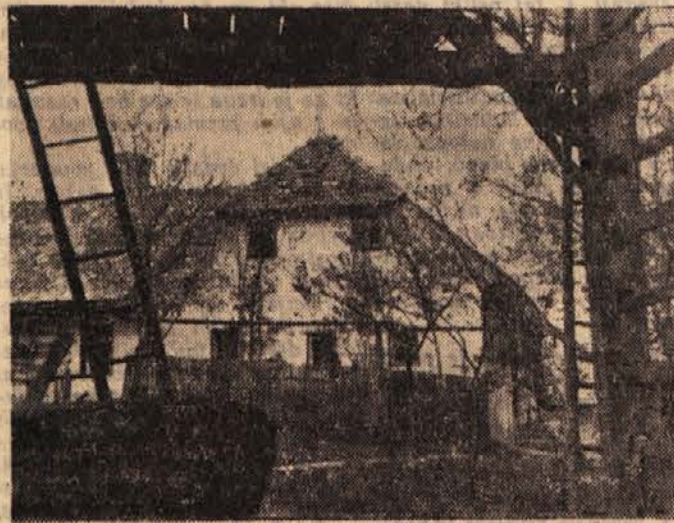
MOSTE

ZIVAHNA GRADBENA DELAVNOST

V občini Moste so proti koncu lanskega leta pričeli graditi prve večje objekte. Zdaj so v gradnji trije stanovanjski bloki z 42 stanovanji, za nadaljnja bloka s 38 stanovanji pa so končana prva dela: izkop in betoniranje temeljev. Še posebej pa grahi na Kodeljevem tamkajšnja stanovanjska zadruga osem enostanovanjskih vrtnih hišic. V prihodnjih dneh bodo na Kodeljevem vendarle začeli urejati kanalizacijo, ki jo ta del Ljubljane se precej dolgo pogreša. Postavili bodo tudi novo transformatorsko postajo, eno pa že gradijo v Tovarniški ulici. Lepo napredujejo tudi dela na novem športnem parku. Začeli so s planiranjem, delajo pa prastovoljci, največ mladina.

V Mostah je potreba po tržnici precej pereč komunalni problem. Tega se zavedajo tudi na občini in tako bo do konca meseca pred bivšo rajonsko zgradbo vsaj v grobem zrasla nova tržna lopa. V ta namen so že porušili nekaj manjših trgovskih lokalov in stanovanjskih hiš, nekaj jih pa še bodo. Te dni so pričeli s postavljanjem robnikov in s pripravilnimi deli za preureditev 21 cest in ulic. Ko bodo urejene kanalizacijske, vodovodne in telefonske naprave, bodo na teh cestah položili nov vrhni tlak iz bitumenske mase. Česar bodo Moščani, ki morajo požirati prah, zelo vesel. MIG

Muljavci v spomin velikemu rojaku

Muljavska igralska družina bo letos spomin na svojega velikega rojaka Josipa Jurčiča posebno toplo počastila. V režiji upraviteljice osnovne šole Nežke Gabrove bo zaigrala vsa dramaturgizirana Jurčičeva dela. Pisateljeve originale bodo upodabljali kar štirje Muljavci — petdesetletniki; najstarejši igralec na Muljavi 60-letni Ciril Zajc pa bo igral Brašnjara v »Sosedovem sinu«. Posnetek: Jurčičeva rojstna hiša na Muljavi z južne strani.

Dobrodošlica ljubljanski TV

Izredno zanimanje Ljubljančanov za prvo oddajo ljubljanske TV — Zadovoljstvo bi bilo še večje, če bi bilo več javnih sprejemnikov

S prvo, eksperimentalno oddajo, se nam je v nedeljo — nekaj dni pred 31. obletnico jugoslovanskega radia — prvič zares predstavila naša, slovenska televizija. Zanimanje za oddajo je bilo ogromno, posebej pa še za obljubljeni prenos nogometne tekme Jugoslavija: Italija v Zagrebu. V Nebotičnik, Dom JLA, v avlo kina Komuna in v radijski dom je televizija res prišla; ljudi so še posebej pritegnile objave po časopisu in radiu. Povsod tam, kjer so postavili sprejemnike, je bila velika gneča. Tako na primer marsikdo, ki je bil popoldne namenjen v kinu Komuna, ni mogel v dvorano, čeprav je imel vstopnico. Pred studiji radia Ljubljana so radovedneje zasedli skoraj vsi čisto, v Nebotičniku pa se je že zgodaj dopolne »zabasalo«. Oddajo so v Sloveniji gledali še na Gorenjskem, Primorskem in na Koprskem.

Zaman pa so v Ljubljani na »novotarijo« čakali na Gospodarskem razstavišču in pred lokaloma »Radiocentra« na Cankarjevi in »Iskre« na Titovi cesti, kjer smo jo tudi mi napovedali. Zaradi kopice čisto tehničnih (ne finančnih) nesporazumov tod sprejemnikov sploh niso postavili.

TELEVIZIJA DOMAČE PROIZVODNJE ALI IZ UVOZA?

Podjetje za promet z radioaparati, magnetofoni, televizorji in ostalim radijskim materialom »Radiocenter« v Ljubljani je že uvozilo in tudi razprodalo več kot 70 televizijskih sprejemnikov. Zal pa podjetje zdaj nima več nobenih deviznih sredstev za uvoz novih televizijskih sprejemnikov in tako bomo morali počakati na domačo proizvodnjo. Prve domače sprejemnike bomo nemara pričakali že jeseni.

kakor je bilo obljubljeno, ali pa so se sprejemniki med transportom pokvarili. Ostale sprejemnike, ki so bili razpostavljeni po Ljubljani, je iz prijaznosti posodil Inštitut za elektrovezve. Inštitut že dlje časa pripravlja proizvodnjo domačih televizijskih sprejemnikov, pred prehodom na serijsko proizvodnjo pa preizkuša tudi aparate inozemskega porekla in tako nabira dragocene izkušnje. »Televizija prihaja!« Videli smo to prvo slovensko televizijsko oddajo z mnogo obetajočim naslovom in — ljudje so bili z njo zadovoljni. Seveda bi v bodoče želeli še nekaj več televizorjev, ki bi jih morali uvoziti. Tako bi tudi širši javnosti omogočili ogled televizijskih programov. Vendar — povsod, kjer so to nedeljo ljudi »navlekli«, obljubljaljo, da bo prihodnjih boljše. Upajmo, da ne bo ostalo samo pri besedah! MIG

V SPOMIN VIKTORJA POKARJARJA. Še vsem je dobro v spominu zverinski umor priljubljenega zasavskega domačina in porizovalnega aktivista Viktorja Pokarjara. Bradača iz malega zaseleka Okroge pri Litiji. Člani Zveze borcev sedaj predlagajo, naj bi ta zaselek preimenovali v Bradačev. Prebivalci vasice Spodnji log pri Litiji, kjer je bil pokojni Viktor doma, so se zbrali skupaj in počastili spomin priljubljenega domačina Bradača.

V LITJI SI ŽELE SLOVENSКИH FILMSKIH OBZORNIKOV. V litijem kinu so vrtil film o litijem domačinu Milanu Borisku, ki ga je izdelalo ljubljansko kinopodjetje Triglav film še leta 1949. Domačini so bili veseli, ker so sledili na platnu delu in življenju svejega rojaka, ki je postal številni letalski nesreče leta 1950, kmalu po vrnitvi iz Oebreha na Švedskem, kjer je dosegel tretje mesto med svetovnimi tekmovalci v jadralnem letalstvu. Ta domači film je bil po dolgem času eden izmed redkih domačih filmov. Zadržane čase gledamo v Litiji tudi obzorjnice in kratke vodne filme, prav pa bi bilo, če bi nam vodstvo kina preskrbelo tudi kratke filme domačih filmskih delavcev. Znani filmski režiser Arnold Adamič, ki je bil pred vojno učitelj v Zagorju, je v zadnjem času izdelal film o Ponovičah pri Litiji. Prav bi bilo, ko bi ga predvajali tudi v Litiji.

RIBJI »VLAKI« SO SPET ODPOTOVALI. Vsako pomlad prilpa do litijskega mostu in v stranske dotoke reke Save velika množina rib, največ podunavskih podest, ki se drste v naših vodah. Riba se za družijo v plitvini, najraje na peščinem tlu, kjer je voda najtoplejša. Tam mirujejo čeli vlakci rib in ko je po nekaj dnevih drat končana, spet odplavajo nazaj v Donavo. Vsako leto pridejo k nam navadno

CE BI BIL BOLJ FREVIDEN... Včeraj dopoldne je pripeljal po Celovški cesti proti mestu tovarnjak S-352, ki se je zastavil nasproti hiše št. 240. Iz kabine je istopil na cesto delavec B. G. in hotel prečkati cesto. Prav takrat so proti Senti videli pripeljal drug za drugim trije osebni avtomobili. Delavec B. G. je počakal, da so odpeljali mimo in se takoj za njimi napotil preko ceste, ne da bi se prepračil, ali je cesta izra avtomobilov prasta. Tako se je nemudoma znašel pred dvema motoristoma P. M., ki je vozil tik za njimi. Zaradi kratke razdalje motorist ni imel niti časa zavreti in tako s skoraj polno hitrostjo priletel v omenjenega delavca. Voznik motocikla in delavec B. G. sta dobila težke telesne poškodbe in sta bila takoj prepeljana v ljubljansko bolnišnico. Škoda na motornem kolezu je materialna, škoda na motornem kolezu je materialna.

ZMEDENA KOLESARKA. Na križišču Alkerčeve, Rmonske in Colzove ceste je prišlo več dopoldne zaradi neprevide kolearkarke Z. A. do lajše prometne nesreče. Omenjena kolearkarka je pripeljala po stranski Colzovi cesti na križišče proti Trnovski cesti motoristi B. J. z motociklom S-3434 in z roko naznačil smer ter zavil proti kolezku. Le-ta pa se je zmedla in tako nerodno zavila, da se je omenjeni motorist zadel v njo. Motorist je vozil k sreči precej počasi, tako da je prišlo le do lažjega trčenja. Materialna škoda je minimalna.

NEZGODE: Včeraj na nezagodni postaji sprejeli tri žrtve kolearskih nezgod: delavec Franc Pravat iz Hraštaja si je pretrsel možgane, šivilja Jožef Hren iz Ljubljane in delavec Janez Trček iz Kozaric pri igri so se ponesrečili; 14-letni Ludvik Bus iz Nemške vasi, ki ima poškodovano levo nogo, 5 in kol letna Petka Vanič iz Ljubljane, ki ima poškodovano desno roko v komolcu, 10-letni Stanislav Fraša iz Huj, ki ima zlomljeno desno roko v komolcu, in 11-letna Jakobina Brus iz Kalje, ki ima poškodovano desno roko v komolcu. Kurjač Ernest Tekalc iz Litije si je pri padcu poškodoval levo stran prsnega koša. Upo kojenka Frančka Berant iz Smedinca je padla in si zlomila desno roko v zapestju. Sikoposkar Jože Primožič iz Škofje Loke je nerodno stopil in si zlomil desno nogo v skočnem sklepu. Delavca Gašperca Belinca iz Ljubljane je podri avto, pri čemer si je pretrsel možgane. Student Marjan Petkovšek iz Ljubljane se je ob prometni nesreči poškodoval v glavi, Valentin Lunar iz Gaberka pri Škofji Loki je padel in si zlomil levo roko.

Spet otrok pod kolesi

V zadnjem času se vrstijo nesreče, katerih žrtve so otroci. Pred dnevi je izgubil mali Bojanček, Triletina Merinca je izgubila življenje pod kolesi vprežnega voza, včeraj pa se je znašel pod kolesi osemletni Stanko.

Kot vsako jutro, je šla tudi včeraj skupina otrok po stranski poti iz Šnabrja v šolo na Zadorobov. Med potjo jih je ujel neznan voznik s konjsko vprego. Na njegovo privoljenje je pet otrok skočilo na voz in se z njim peljalo. Ko je voznik v teku pripeljal na ga otroci prosi, naj konje zaustavi, kar pa ni hotel in otroci so bili primorani skakati z drvečnega voza. Mali Stanko, ki je bil na sprednjem delu voza, je malce nerodno skočil in pri tem padel pod kolesa. Zadržal kolo mu je zapeljalo preko desne noge in mu je zlomilo pod kolencem. Voznik, ki je opazil malega ponesrečenca pod kolesi, je kljub vpitju pobegnil v neznan smer. Organi INZ ga zasledujejo. ToF

Za vsak okus nekaj

Ljubljanske mlekarne pripravljajo najraznovrstnejše krepilne pijače, ki bodo našle mnogo prijateljev

Med ustanovami odnoano podjetji, ki s svojimi izdelki vedno bolj prodirajo med potrošnike, so brez dvoma Ljubljanske mlekarne s številnimi mlečnimi restavracijami in zajtkovnicami. Novogratena mlekarna na Vodovodni cesti je gotovo ena med najsoodobnejšimi in nudi po svoji opremi vse pogoje za kvalitetno izdelavo raznih mlečnih izdelkov. Mleko, ki ga dobe iz raznih okoliških zbirališč, se tu pasteurizira, vstekljeniči in takega dobe potrošniki. Po ljubljanskih ulicah opazimo v zgodnjih jutranjih urah raznašalce, ki mleko dostavljajo gospodinjam na dom.

Vsekakor je to dobrodošel napredek za naše gospodinjice. Razen strov, ki jih dobavljajo iz raznih krajev Slovenije, izdelujejo Ljubljanske mlekarne v svojih sodobno urejenih stranskih tudi lastne sire. To so predvsem okusni, topljeni siri z raznimi dodatki. Pripravljajo še posebne vrste sirov s pikantnim okusom, sir romadur in kvarčili, ki bodo prišli kmalu v promet in gotovo zadovoljili marsikatero razvzajeno gosa.

POLETNO VROČINO BOMO PREGANJALI Z MLEČNIM SLADOLEDOM

Ne smemo pa prezreti raznih osvježiteljnih in zdravilnih mlečnih pijač. Mnogo teh mlečnih pijač pri nas še ne poznamo. Kdor pa je bil v tujini, se je lahko prepričal, kako tam cenijo te pijače. Razen priznane jogurta, ki si vedno bolj utira pot med naše delovne ljudi in je postal nemudomestljiv del njihovih malic, dobite tudi mlečno pijačo pinjenece, ki je zaradi razmeroma nizke cene vsakomur dosegljiva. Prav pinjenece in jogurt se odlikujeta po veliki količini mlečne kisline, ki pospešuje prebavo, izboljša in kolesateno strukturo žveča in sta za naše telo nemudomestljiva. Jogurt je naravno zdravilo, vsebuje vse vitamine mleka in pospešuje prebavo. Dobili pa bomo še druge osvježujoče in zdravilne mlečne pijače s čokoladnim in bananinim okusom.

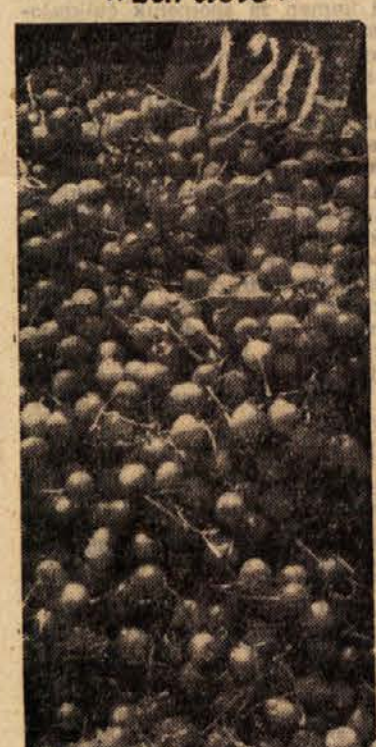
Za vroče poletne dneve pa pripravljajo Ljubljanske mlekarne posebno novost, mlečni sladoled — mlečno hrano, ki bo prav gotovo mnoga zadovoljila.

VSI VITAMINI V LITRU MLEKA

Mleko kot osnova naše prehrane je tudi kot zdravilo velikega pomena. Zdravniško je dognano, da je uživanje mleka koristno in potrebno. Priporočljivo je posebno pri sladkorni bolezni, infekcijah grpe, po prestatni bolezni mrplice, posebno še pri žlezočnih boleznih, motnjah v prebavi, trdi stolici, glavno živilo tuberkuloznih bolnikov, pri zdravljenju rahitične oboletosti, za dietično zdraviljenje revmatizma, žrevesnega katarisa, nemudomestljivo živilo za dojenčke itd. Mleko vsebuje hranilne snovi, ki so neobhodno potrebne. V litru polnega mleka je 35 gr beljakovin, kar odgovarja beljakovini 4 jajc, 7 gr mineralnih soli, 50 gr mlečnega sladkorja, kar odgovarja 12 kockam sladkorja, maščoba in vitamini vseh vrst. Predvsem je omeniti anti-skorbutični vitamin G, ki je za tvorbo kosti nujno potreben in vitamin D, ki preprečuje rahitično obolenje. Mleko vsebuje toliko najvažnejših vitaminov, da je pri dnevnem uživanju enega litra mleka potreba po vitaminih popolnoma krita.

Ker se pregrevanjem in prevretjem uničijo večina vitaminov v mleku, uživamo le pasteurizirano mleko, kot nam ga nudijo naše mlekarne. Pri pasteuriziranju, t. j. počasnem in previdnem segrevanju se vitamini ne uničijo. Pasteurizirano mleko, ki ga pijemo v raznih oblikah, bodisi samo ali kot dodatek h kavi, kakavu itd. ne smemo prevzeti, ker bi s tem uničili večino vitaminov in s tem zmanjšali vrednost mleka.

Lahko bi bolj »zardele«

Ceprav bi čejšnje lahko pod tablico s številko malo bolj zardele — jih na ljubljanskem trgu sproti prodajo. Kako bodo šele šle v promet, ko bodo sočnejše — in cenejše!

Zrna odkritega pogovora

Folhogradske Dolomite je zamedel letošnji majski sneg prav za občinski praznik Dobrove. Tako je skupina ljudskih poslancev, ki so kot del odbora za organizacijo oblasti in uprave pri Ljudski skupščini LRS obiskale Dobrovo in Polhov Gradec prvi dan po snežnem metelu, pozdravili v teh krajih smrzal. Toda toplo majsko sonce je tisto dopoldne kar hitro oživljalo premrlo cvetje na sadnih vrtovih in otroplje žitno bilje — in ljudi: v topljem srečanju s svojim poslancom Ignacijem Voljčkom so Dobrovčani in Polhovgraščani povedali več, kakor na marsikaterem zboru volivcev.

NEKOLIKO ZAPOZNELI ODLOMKI IZ RAZGOVORA POSLANCEV S PREBIVALCI DOBROVSKE OBČINE

Julij, naše industrijski obrat v Polhovem v. morda bom dal šele prihodnji teden obrt nazaj... Toda... Kljub temu, da si ljudje izpod Dolomito služijo kruh v sosedščini, obrtna zbornica je namreč ugotovila, da sta lani obdavišili obrtnike v ljubljanskem okraju najviše dve občini: domažalska in dobrovska. Toda medtem, ko domažalski obrtniki zaradi relativno ugodnejšega spodarskega položaja svojega kraja v primerjavi s kraji dobrovske občine, kljub visokim davčnim obveznostim lahko dihaajo, odvijaja v občini Dobrovi obrt vse več obrtnikov. Epilog: v nobeni občini ljubljanskega okraja ne cvete tako bujno kšumstvo, kakor v dobravski... Tistim, ki se čudijo: kazni za šumarje so nižje, kot davki za dobravske obrtnike.

»OD VICA DO CRNEGA VRHA...«

»ZAKAJ DENAR ZA GOZDNE TAKSE NE PRIHAJA NAZAJ?« Do 40 milijonov dinarjev dajejo naši kraji

»ZAKAJ DENAR ZA GOZDNE TAKSE NE PRIHAJA NAZAJ?« Do 40 milijonov dinarjev dajejo naši kraji

»DELOMITI SE KRUSIJO...«

»ZAKAJ DENAR ZA GOZDNE TAKSE NE PRIHAJA NAZAJ?« Do 40 milijonov dinarjev dajejo naši kraji

»NEKAJ »ZAKAJ«, KI CAKAJO ODGOVORA

»ZAKAJ DENAR ZA GOZDNE TAKSE NE PRIHAJA NAZAJ?« Do 40 milijonov dinarjev dajejo naši kraji

»ZAKAJ SO POSESTNIKI V SOSEDNJI GORENJI VASI OBDAVČENI NIJE KOT MI...«

»ZAKAJ SO POSESTNIKI V SOSEDNJI GORENJI VASI OBDAVČENI NIJE KOT MI...«

»DRAGA ELEKTRIKA: »NITI EN KRAJ V LJUBLJANSKEM OKRAJU NI POSTAVILJO DO SVOJE VASI NA SVOJE STROŠKE ELEKTRINEGA DALJNOVODA...«

»DRAGA ELEKTRIKA: »NITI EN KRAJ V LJUBLJANSKEM OKRAJU NI POSTAVILJO DO SVOJE VASI NA SVOJE STROŠKE ELEKTRINEGA DALJNOVODA...«

»NEKAJ »ZAKAJ«, KI CAKAJO ODGOVORA

»NEKAJ »ZAKAJ«, KI CAKAJO ODGOVORA

»OB PRAZNIKU OBČINE DOBRVA SMO ZA BELEŽITI PREDVSEM USPEHE TE SVOJKE TRIKOTNE UPRAVNE ENOTE POD POLHOGRADSKIMI DOLOMITI. RAZGOVORI LJUDI TEH KRAJEV Z LJUDSKIMI POSLANCI PA SO PAVEDALI ŠE NEKAJ REŠANJE, OB KATERIH SE JE VREDNO ZAMISLITI. K PROBLEMU, KI SO JIH OMEMBLI VOLITVE SVOJEMU DOJAZJU, SE BOMO ZATO JE POVRNILI. V. B.

OBČNI ZBOR SLAVISTOV

V nedeljo dopoldne je bil v slovenskem seminarju redni letni občni zbor Slavističnega društva...

Iz poročil in diskusije je bilo razvidno, da slavistično društvo v preteklem poslovnem letu ni iskalo novih oblik dela...

Poljska dramaturgija 1957

VARŠAVA — MESTO NA GROBOVIH — NAJVEČJI ČUDEŽ DVAJSETEGA STOLETJA

Brezkončno, nekam grozljivo daljno sinjino obzorja nad nezajezljivo, lahko valovito širjavo okamenega morja poljske pokrajine je razparala rezka linija gigantske marmorne gmote...

nali z zemljo. Sprehod po novi Varšavi, ki je v 12 letih zrastle na tem največjem množičnem grobu sveta, je strahotno doživljeno...

Allna Szapocznikow: Ekshumiran

Take kvalitete še v sanjah nismo mogli pričakovati. Ansambel Drame SNG sodi med najboljše in najbolj homogene gledališke ansamble...

imeli s kritiki in gledališkimi delavci. V nadrobniosti — tako glede ocene posameznih predstav in posameznih umetnikov — se v tem okviru ne morem spuščati.

Gostovanje Drame SNG na Poljskem sodi med najbolj uspele in najbolj pomembne umetniške manifestacije našega gledališča...

Kaj je z obiskom moskovskega lutkovnega gledališča?

V beograjskih listih sem bral, da je prišel v Jugoslavijo znan vodja moskovskega lutkovnega teatra Sergej Obrazcov s svojim ansamblom...

Lutkovno gledališče S. Obrazcova je umetniška ustanova, kakršnih je na svetu malo; poznavalci trdijo, da sploh nima tekmeča.

Ta mojster je s svojim ansamblom prvič v Jugoslaviji. V Ljubljano ga ne bo.

Zanima nas: Zakaj ga ne bo v Ljubljano? Kaj ali kdo je kriv, da bo Ljubljana prikrajšana za to gostovanje, za tak dogodek. Ali ni že čas, da bi se stvar uredila tako, da pride ansambel Obrazcova vendarle tudi v Ljubljano?

Lojze Filipič

Mila Klopčič

Tri knjige O KNJIŽEVNOSTI

ZORAN GAVRILOVIČ: »KRITIKA I KRITIČARI«, MIDHAT BEGIĆ: »RAZKRŠČA«, SLAVKO LEOVAC: »SVETLO I TAMNO«

Namesto uvodnih besed o bogastvu esejistično-kritične literature, deloma prevodne, v še večji meri pa izvirne, ki zadnje čase izhajajo v srbohrvaščini...

o eni izmed njih, čeprav bi prenekatere zaslužila širša omemba. Pač pa bom na kratko opozoril na tri druge knjige istega žanra...

Na čelu prve knjige je obsežen esej »O kritiki«, v katerem je govora o odnosu kritike do umetnosti in estetike...

Sarajevo se zadnja leta vidoma razvija v pomembno kulturno središče. O tem priča med drugim prva izključno kritična revija pri nas »Izraz«...

Slavko Leovac je v knjigi »Svetlo i tamno« (čez 300 strani, založila »Džepna knjiga«) skušal bolj biografsko-bibliografsko podati razvojno pot književnikov iz Bosne in Hercegovine...

T. P.

Novi zvezek KRONIKE

V drugem zvezku Kronike, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, za leto 1956 obravnavajo objavljene razprave in članki vprašanja o arheologiji do zgodovine delavskega tiska...

vidni med Vrhniko in Ajdovičino. — A. Vončina opisuje borbo za prevzem mariborske mestne uprave v letih 1918-1919 iz rok tedanje nemške uprave...

LJUBLJANSKI OKRAJNI FESTIVAL SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Drevi nastop Svobode Medvode

V okviru okrajnega festivala »Svoboda in prosvetnih društev«, ki se je začel že malo pred prvim majem, bo drevi na Delavskem

odru v Ljubljani nastopila dramska sekcija »Svoboda Medvode« s komedijo Šurekova »Pesem s ceste«.

dramska sekcija med najbolj aktivnimi. Kljub mnogim težavam se uspešno prebija iz leta v leto in neuporabno prizorja zahtevne in lahke zahtevne drame ter komedije...

Na sliki: Franc Orel, dolgoletni predsednik delavskega prosvetnega društva »Svoboda«.

Z razstave poljske umetnosti v Moderni galeriji: Kazimierz Mikulski: Vrnitev

IZ KINEMATOGRAFSKIH DVORAN Ko bi vsi filmi sveta...

bili takšni kot sta premieri tega tedna, potem bi bil poklic filmskega recenzenta še kar prijeto opravilo, čeprav nista ne Hitchcockova kriminalka »Klič M za umor« ne film Christiana Jaquesa »Ko bi vsi fantje tega sveta« pomembni umetnini.

Kot film pa je vsekakor pomembnejši drugi, zlasti če upoštevamo njegovo humano idejo, zaradi katere je dobil na lanskolnem festivalu v Karlovih Varih prvo nagrado. Christian Jaques je znan kot režiser, kateremu ni noben žanr tuj. Elastična inteligenca, prilagodljivost in ljubezen do dekorativnih slikovnih kompozicij, kakor tudi virtuozno obvladanje filmske kamere, to so njegove glavne odlike. Toda ta mojster ima tudi skrivnost: njegovi filmi so v najboljšem pomenu besede popularni, niso pa vedno brez vsake cenovitosti. Tako se ne moremo odtegniti občutki, da njegov humanizem v filmu o svetovnem tovarštvu radijskih amaterjev, ki varšvejo posadko majhne ribiške rešujejo posadko majhne ribiške ladje, le ni povsem pristen. Sicer ladje, le ni povsem narejen. To pa je film zelo dobro narejen. To pa je film zelo dobro narejen. To pa je film zelo dobro narejen.

Zgodba o umoru, ki ga je zanosoval mož, da bi se rešil svoje žene in polastil njenega premoženja, je prav po Hitchcockovo napeta in mojstrsko skonstruirana.

NEKAJ NOVOSTI NUK

Ogden H. V. S. & M. S. Ogden: English taste in landscape in the seventeenth century. Ann Arbor 1955. (11 130958)
Pel M.: Histoire du langage. Paris 1954. (134118)
Peterson R. & G. Mountfort & P. A. D. Hollen: Die Vogel Europas. Ein Taschenbuch für Ornithologen und Naturfreunde über alle in Europa lebenden Vögel. Hamburg-Berlin (1954). (125967)
Praga G.: Storia di Dalmazia. 3. ed. Padova 1954. (134240)

Vse do zadnje malenkosti je natančno preračunano in v filmu ni prav nobenega logičnega spodbiranja, ki so v kriminalkah postali tako rekoč že nujno zlo. Edina ne-logičnost je morda le nastov ozioroma njegov slovenski prevod, ki bi moral biti »Klič U za umor«. Človeku se zdi škoda Hitchcockove obrtne spretnosti in takih igralcev kot sta Grace Kelly in Ray Milland za kriminalko, ki nima razen tega, da drži gledalca v napetosti od prizora do prizora, prav nobenega drugega namena.

ŠE ENA KNJIGA UJEVIČEVIH PESMI

Ko je bil Tin živ, se je veliko pisalo o njem. Ko je umrl, je njegova poezija tako rekoč čez noč postala tema dneva. Začele so se vrstiti tudi izdaje njegove poezije. Tako je zagrebški »Lyceum« izdal njegovo sedaj prvič tiskano zbirko z naslovom »Mamurlici i pobesnjela kravac«, medtem ko knjigo pesmi v prozi pripravljaja ena izmed sarajevskih založb, beograjska »Prosveta« pa izbor celotnega njegovega pesništva, kakor sta ga priredila Gustav Krklec in Dragutin Tadijanović.

Zbirko je uredil pesnik še leta 1951, ni je pa nikjer natisnil. Rokopis je ostal v rokah mladega hrvaškega pesnika Zvonimira Goloba, ki ga je sedaj objavil. Gre za trideset pesmi, zvečine daljših, ki so sedaj sploh prvič tiskane v knjigi, kakih šest izmed njih pa sploh prvič. Pisane so zadnjih dvajset let Ujevičevega življenja, se pravi od leta 1935 naprej. Med njimi je nekaj bisero-rov Tinove poezije. Sem štejemo zlasti pesem »Tramvaji do Selske ceste«. Na periferijski Salski cesti v Zagrebu je namreč Ujevič dolga leta stanoval.

primere v zgodovini: ko je po umiku Nemcev ostalo v Varšavi celih vsega nekaj desetnih hiš in se niti vlada ni imela kam vseeliti (prve čase po koncu vojne je bila poljska vlada v Lodzu), se je zgrnil na ruševine Varšave ves poljski narod, kar ga je preživel prisilno delo in koncentracijska taborišča, in v varšavskem tempu, ki je postal pojem za množično, zagrizeno delo brez prestanka noč in dan, na novo zidal slavno staro Varšavo, »stare miasto« srednjeveške hiše Krakovskega predmestja, Novi swiat, gotške katedrale, baročne dvorce in gledališča, z zavzeto zbranostjo brskal po ruševinah, da bi zbral odlomljene dele razstreljenega spomenika kralju Sigismundu in drugih uničenih spomenikov. Zgodovina mora zapisati in mi se moramo pokloniti pred kulturnim heroizmom ljudi, ki so spali pod milim nebom ali med ruševinami, ki so še zaudarjale po komaj pokopanih mrličih in vonjale po krvi, in v tistem hudem času, v tisti strašni ekonomski situaciji namesto stanovanjskih blokov na novo zidali stare palače in gledališča in sredi tistega blaznega tempa krasili fasade na primer z baročnimi ornamentami.

Novo Varšavo sem občutil kot veličasten mavzolej. Njegovi temelji slone v še ne posušeni krvi. Človeka preganja občutek, da sme po varšavskih ulicah hoditi samo razoglav, ker hodi po posvečenih tleh.

Varšava ima 17 gledališč, ki so, zlasti satirična, s svojim pogumnim repertoarjem in s svojimi upisovalci že lep čas pred nastopom Gomulke pripravljala poljski oktober in v njem odlično sodelovali. Poljski oktober je repertoarje do kraja sprostil in danes v varšavskih gledališčih prevladujejo zapadna sodobna dela, tudi ekstremno modernistična, in prav značilno je, da kot najbolj zanimiv dogodek letanske sezone kritika označuje Beckettovo dramo »Cakaž na Godota«. Toda zdaj se, da so gledališča začela v neko repertoarno zrgoto. Običnostno pričakuje in terja vse novih in novih senzacij in odkritij, a testirna vodstva so v čveh letih iztrpela in preglajala večino najbolj zanimivih zapadnih novitet. Senzacionalnih novosti je malo, in na dani je, da vodi pot v normalizacijo in v umiritev. Trenutno stanje v varšavskih gledališčih bi lahko označili kot prehodno obdobje: gledališča so svojo ekstremno politično-revolucionarno, družbeno kritično, satirično in novostorsko vlogo zelo uspešno odigrala, nato pa je nastopila neka stagnacija in gledališča so začela ostala skoraj brez občinstva. Razen satiričnih so varšavski teatri aliho obiskani, tudi tisti, ki nudijo sicer zelo kvalitetne, a nesenzacionalne predstave. Celo na satirična gledališča, ki uprizarjajo satire s tako ostrino in brez-kompromisnostjo, kakršna si komaj moremo predstavljati, ni več takšna navala kot je bil. Razlog: neka naveličnost in politična resignacija oziroma »zasočanje«. »Zmerom isto, a kje je zdravilni učinek? Najbolj ponavljajo in bistvenega, izboljšanja ni in n.š. Dolobeno gospodarsko izboljšanje, do katerega je po poljskem oktobru prišlo, pa tudi negativno vpliva na obisk gledališča. Za zlot je zdaj le že moč dobiti maršalki in izdetek za gledališko vstopnico, ki je sicer relativno poceni (2,5 urni zaslužek kvalificiranega delavca za najboljši sedež), je postal problem. Povprečni povnovec ene predstave je danes v Varšavi 40 do 50, dočim na primer v Lodzu prazna streljeka 100.

Kulturno politična klima Varšave je torej nestrajna, histajajoča, nervozno radovedna, nekam napeta. Orgoni javnega mnenja so previdni, nezaupljivi, stvarni in kritični. Podobno tudi kritika in občinstvo. Temu ustrezen je bil tudi sprejem, ki so nam ga pripravili. Sprejeli so nas zelo toplo in prijateljsko, toda nikakor ne politično manifestativno kot v Lodzu. Ered nazimi predstavami so o nas zelo malo pisali, kakoli so na predstave, hoteli so se sami preprizati o kvaliteti ansambla Drame SNG.

Toliko bolj pomemben in toliko več vreden je zato naravnost triumfalni uspeh, ki smo ga v Varšavi dosegli. »Morda je bilo v našem odnosu tudi nekaj skepse: ali ni to eno od preštevilnih gostovanj, ki jih je omogočila politična situacija ne glede na kvaliteto, smo se spraševali. Toda vaše predstave so delovale na nas dobesedno kot šok.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V JUDU

MALO ZANIMANJA ZA USPELO PRIREDITEV

Ljubljana, 13. maja. - V nedeljo je bilo na Gospodarskem razstavišču četrto republiško prvenstvo v judu. Pred približno 300 gledalci je nastopilo 52 judoistov, ki so se pomerili med seboj v 46 borbah.

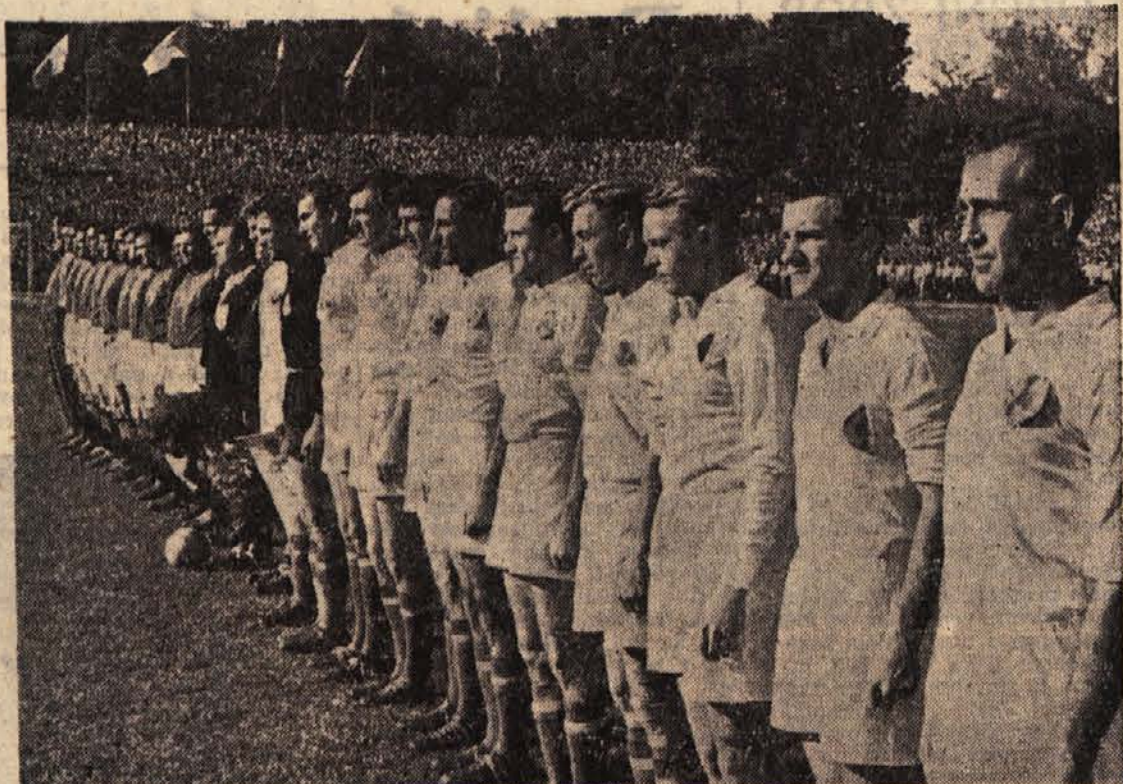
ričaj, ker bo letošnje državno prvenstvo tudi še v šestih kategorijah, čeprav se po novih pravilih tekmuje le še v treh. Prvenstvo so prvič sodili po novih pravilih, ki so bila sprejeta na ustanovni skupščini judo zveze. Posamezni judoisti, med katerimi je bilo tudi nekaj rokoborcev, ki so dan prej nastopili na republiškem prvenstvu v tej panogi, so prikazali prav lepe borbe.

Odlčno tehnično znanje sta prikazala Frank (M) in lahki in Škraba (L) v veltar kategoriji. Njuna borba z nasprotniki so bile za gledalce pravi užitek. V nasprotju z njima pa nas je zočaral favorizirani Maček (L), ki je s svojimi nasprotniki opravil le s težavo. Tudi finalna borba z Geršakom (M) ni kazala na njegovo zmago, dokler ni Geršak zaradi po njegovem mnenju nepravilno presojelega meta, zapustil borbo. V teški kategoriji je z lahkoto zmagal mladi in močni Pogačnik (L). Najbolj zagrizeno borbo sta imela v lahki kategoriji Hojan (O) in Stepančič (L), ki se je šele po tretjem podaljškem končala z zmago drugega. Naslove najboljših so si priborili: perolaska kategorija: Ferme (L), Pečaver (L), Herić (B); lahka kategorija: Frank (M), Stepančič (L), Korolec F. (B); lahka kategorija: Škraba (L), Korolec R. (B); žubec (O); srednja kategorija: Maček (L), Geršak (M), Ocvirk (O); polteška kategorija: Jakhel (L), Cesar (L), Gale (O); teška kategorija: Pogačnik (L), Mlakar (T), Šmode (M).

Lepe in zanimive borbe bi vsekakor zaslužile večjo pozornost gledalcev. M.Z.

Ordred : Rijeka

V sredo, 15. maja bo na stadionu Ordreda prvenstvena nogometna tekma I. nogometne cone Ordred - Rijeka. Začetek glavne tekme ob 16. uri. Začetek predtekme ob 14.15. Tekmi bosta ob vsakem vremenu. Vstopnina 105, 65 in 65 din.

Jugoslovansko moštvo, ki je v nedeljo v Zagrebu doseglo tako lepo zmago nad reprezentanco Italije (od desne proti levi): Spajić, Bošković, Lipoštinović, Vukas, Rajković, Mitlić, Krstić, Zebec, Crnković, in med sodnikoma Milutinović. Na levi reprezentanca Italije.

Montouri je bil najbolj nevaren italijanski napadelec. Naša obramba je imela z njim precej opravka. Na sliki ga vidimo, kako skuša rešiti žogo pred Krstićem (na levi) in Spajićem, še potem ko mu je ob enem izmed njegovih nevarnih prodorov spodrsnilo.

KOLESARSKA DIRKA PRAGA-BERLIN-VARŠAVA

Petrović šesti v X. etapi

Wrocław, 13. maja. - V včerajšnji deveti etapi kolesarske dirke Praga-Berlin-Vašava, dolgi 186 km, so vozili ob veliki vročini. Razen tega pa še čez mnoge vzpo-

ne. Zmagal je Anglež Brittain 4:04,11, 2. Dimitrescu 4:04,41, 3. Kapitanov itd. Naši vozači so imeli precej smole. Vukan je pri 110 km padel skupaj s še nekaterimi vozači in se težje poskušoval. Z vožnjo je nadaljeval nekaj časa, potem pa je moral odstopiti. Zdravniki so ugotovili lažji pretres možgan. Prav tako je padel Cvejin, toda odnesel je le lažje poškodbe in je ob pomoči Jejiča nadaljeval vožnjo. Le Valčić in Petrović sta to etapo dobro prestala. S solidno vožnjo sta vozila v glavni skupini in si tako nista pokvarila plasmaja. V generalnem plasmaju je Valčić štirinajsti s časom devetega vozača 4:44,22. Petrović pa dvajseti s istim časom, kajti za prvimi osemimi vozači je prišla na cilj skupina petintridesetih kolesarjev. Jejić je 82., Cvejin pa 63.

B reprezentanca v Ljubljani

Ljubljana, 13. maja. Davi so prispeli iz Zagreba naši nogometaši, ki so določeni za B-representanco Jugoslavije. Le-ta se bo 19. maja na stadionu Ordreda srečala z B-representanco ČSR, medtem ko bo srečanje med A-representancama ČSR in Jugoslavije že 18. maja v Bratislavi.

Popoldne so reprezentanti že imeli lahen trening pod vodstvom trenerja Zarka Mihajliniča. Trenirali so vsi igralci, ki so prispeli v Ljubljano, in sicer Krivokuća, Vujić, Vučićević, Nikolić, Tomić, Tasić, Milorad Milutinović, Kaloperović, Zaničič, Mesaroš, Papec, Sava Antić, Rudinski, Radović in Medved.

ZAČEL SE JE ŠAHOVSKI CONSKI TURNIR V DUBLINU

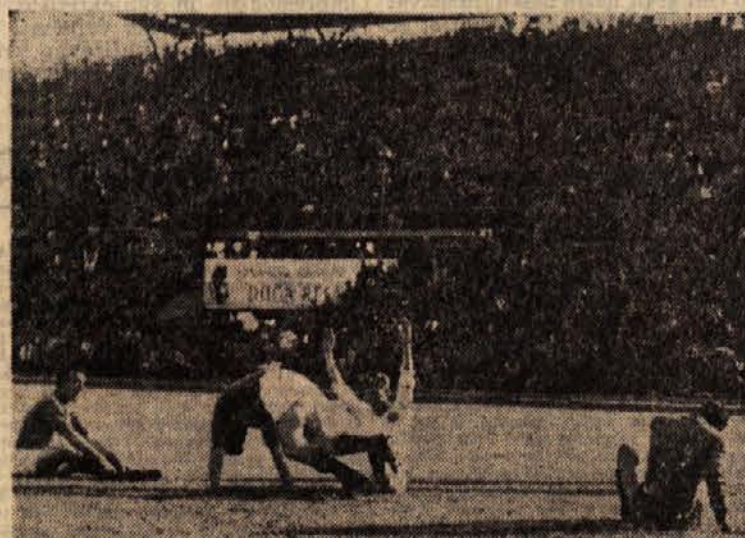
Gligorić je zmagal v prvem srečanju

V Dublinu se je začel drugi conski šahovski turnir, ki na njem sodeluje tudi jugoslovanski velemešter Gligorić. Rezultati I. koma Stenborg (Šved.) - Sullivan (Irak) prek. v izenačenem položaju. Gligorić - Kastosy (Franc.) prekinjeno v remi položaju. Fayyuruz (Škotska) - Dreier (Nizozemska) 1:0. Sheltinga (Niz.) - Schmidt (Z. Nemčija) 0:1. Pachman (ČSR) - Konradi (Lux.) 1:0. Durao (Portug.) - Benko (Madž.) remi. Liado (Span.) - Walter (Švic.) v dobljenem položaju za Liada, Alexander (VB) - Platter (Poljska) odloženo zaradi bolezni Platterja. Od udeležencev imajo sekundante le Pachman, Liado. V II. kolu igra Gligorić kot črna s Pachmanom.

V nadaljevanju prekinjenih partij je Gligorić premagal Kastosyja.

Matanović prekinil

Sofija, 13. maja. - V VII. kolu cenakega šahovskega turnirja v Sofiji so izidli naslednji: Basjuni - Nimella 0:1, Neukirch - Fuchs prek., Karaklačić - Mitttelu prek., Barca - Silagy prek., Beni - Filip prek., Barca - Silva prek., Matanović - Pfeifer prek. Stanje na tabeli: Matanović in Filip 5 (1), Pfeifer 4,5 (1), Mitttelu 4 (1).

Trečili so skupaj - toda žoga je že v mreži. To je bil peti gol za jugoslovansko reprezentanco. Zabil ga je Milutinović, ki je od vesolja dvignil roke, čeprav je pri tem precej trdo sosedel skupaj z italijanskima branilcema. Vratařju Lovatiju (na desni) vsekakor bilo prijetno.

Buneta (Partizam) 899 kegljev

Kranj, 13. maja. - Danes se je nadaljevalo državno prvenstvo v kegljanju. Tokrat so tekmovali posamezniki. Doseženih je bilo nekaj izredno dobrih rezultatov. Član beogradskega Partizana Buneta je le za en keglj ostal za znamko 899. Mimo njega sta se odlikovala še ljubljanska Stefe in Likovnik. Prvi je podri 885, drugi pa 880 kegljev. Tako je po doseženih rezultatih do časa poročanja vrstni red v tekmovanju posameznikov tale: Buneta (Partizam) 899, Stefe (Zvezda) 885, Likovnik (Ljubljana) 880, Vanovšek (Beton) 880, Lotrić (Ljubljana) 856, Luksa (Split) 855, Grom (Rakek) 855, Kugli (Zanetlija) 851.

Ob nenadni in teški izgubi moje ljubljene, drage žene, hčerke in sestre ERIKE ČIČMIRKO roj. NUSSDORFER se najiskrenejše zahvaljujemo delovnemu kolektivu "LIP" Ljubljana - obrat Verd, upravnemu odboru Industrije usnja Vrhnika, vsem darovalcem vencev in govorniku za poslovilne besede. Nadalje godbi in pevcem "Svoboda", Vrhnika, ter vsem ostalim, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti v prerani grob. Ljubljana, 13. maja 1957. Zalujoč mož BORIS, ata, mama in bratec

R A Z P I S Na podlagi 10. člena pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. list FLRJ št. 13-151/57) in 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del ter 3. člena pravilnika o postopku pri javni pismeni licitaciji za oddajo gradbenih del (Uradni list LRS št. 17/55), razpisuje Občinski ljudski odbor Hrpelje javno pismeno licitacijo za oddajo gradbenih in gradbeno-obrtniških del za dva šeststanovanjska bloka v Hrpeljah

GOSTINSKO PODJETJE "JELKA" - HRASTNIK sporoča žalostno vest, da je nenadoma preminil njen predsednik delavskega sveta tovariš Bruno Šentjure Vestnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu! GOSTINSKO PODJETJE "JELKA" HRASTNIK

"KOSTROJ" - SLOVENSKE KONJICE TOVARNA USNJA IN CEVLJARSKIH STROJEV proda zaradi tipizacije avtoparka dobro ohranjen tovornjak znamke TAMI-PONIR nosilnost 3 tone, komplet, z novimi rezervnimi gumami, generalno popravljnim rezervnim motorjem in menjalnikom Cena po dogovoru! 1583

Avtobusni vojni red Dobrna-Celje Zaradi nastopajoče zdraviliške sezone v Dobrni in da se omogoči iz Dobrene direktna zveza z avtobusom v Zagreb, spreminjamo s. 13. majem t. l. vojni red:

7.30	12.15	17.50	20.00	Odh.	Celje	Pril.	5.20	9.50	14.25	19.35
7.51	12.36	18.11	20.21		Vojnik		5.00	9.29	14.14	19.14
8.20	13.05	18.40	20.50	Pril.	Dobrna	Odh.	4.30	9.00	13.45	18.45

Legenda: z + označeni vojni čas velja samo za letno sezono, ki se objavi predhodno v dnevnem časopisu. Od 13. maja t. l. vozi avtobus tudi ob 7.30 iz Celja s povratkom ob 8.00 iz Dobrene. AVTOBUSNI PROMET CELJE

Licitacija bo 26. maja 1957 ob 9. uri na sedežu Občinskega ljudskega odbora Hrpelje - Odsek za gospodarstvo in komunalne zadeve. Predračunska vsota za gradbena, obrtniška in instalacijska dela za en blok znaša 16,063,627 din. Rok za dovršitev gradbenih del stanovanjskega bloka št. II je do 30. nov. 1957, stanovanjskega bloka št. I pa do 31. decembra 1957. Varščino v znesku 0,1% od proračunske vsote je treba predložiti z garancijskim pismom ali na drug, primeren način najkasneje do pričetka licitacijske obravnave. Ponudbe se bodo sprejemale na dan licitacijske obravnave, t. j. dne 26. maja 1957, v prostorih odseka za gospodarstvo in komunalne zadeve občinskega ljudskega odbora Hrpelje. Licitacijski elaborat bo interesentom na razpolago od dneva objave tega razpisa pa do 26. maja 1957 na odseku za gospodarstvo in komunalne zadeve ObLO Hrpelje v uradnih dnevih, t. j. ponedeljek, sredo in petek v času od 8.-12. ure. Investitor Občinski ljudski odbor Hrpelje 1585 Oglašujte v našem listu!

52 Sloan Wilson MOŽ V SIVEM Ni krivcev ne junakov, samo ljudje smo, ki smo spoznali, da je na svetu nekaj narobe. Začutil je, da ga nekdo vleče za hlače, in pogledal navzdol. Ob njem je stala Janey in mu povedala, da je kosilo pripravljeno. Tako zaskrbljen izraz je imela na drobnem obrazku. Prijel jo je za ročico - tako topla je bila in mehka - in se napotil proti hiši. XXIV Najvažneje je zaslužiti denar, je razmišljal Tom, ko je naslednjega ponedeljka sedel v vagon in se odpeljal v New York. Najvažneje je, da ustvarim v tem morju zmešnjav otoček reda. Ta otok pa je po vsem videzu mogoče graditi le z denarjem, saj brez denarja ne morem primerno vzgajati otrok, brez denarja ne dobim primerne kosila in ne spodobne obleke, da, niti misliti ne moreš pravilno, če si brez belica. Denar je korenina vsega dela, si je govoril, edina nesreča je le to, da ga je

preklete težko zaslužiti, zlasti če po ves dan poseđa za pisalno nožico. V dvigalu ni bilo Cezarja. Tom mu je bil kar hvalečen za to, da ga ni bilo v službi. V pisarni še ni bil niti četrta ure, ko je zahreščal hišni obveščevalni aparat. Brž ga je Tom primerno utišal. "Rath!" se je oglasil močni Ogdenu šepet. Tom je naravnal gumb. "Dobro jutro!" se je oglasil. "Kaj lahko storim za vas?" "Ali bi se lahko še danes popoldne peljali z letalom v Atlantic City, v hotel Stockholm? Pravkar sem izvedel, da v tem hotelu pogosto prirejajo zborovanja, zato bi rad vedel, ali bo vse pripravljeno za govor, ki ga bo imel Hopkins petnajstega." "Seveda lahko," je odgovoril Tom. Tako se je razveselil dela, da je dobil njegov glas radosten prizvok. "Rad bi, da tam vse lepo pripravite, da poskrbite za stanovanje in za dvoranjo. Govorniški oder mora biti primeren. Ugotovite, v kateri dvorani bo govor in skozi katera vrata bo Hopkins šel na oder." "Poskrbite za zvočnike! Če niso dobri, naj jih hotelska uprava popravi. Prepričajte se, ali je za govorniškimi pultom dovolj prostora. Mizica mora biti primerno široka, da bo Hopkins lahko odprl četrta metra široko in petinštrideset centimetrov dolgo mapo. Ali ste si vse zapisali?" "Seveda sem si!" je Tom hitel pisati. "Hopkins ima najraje sto petdeset centimetrov visok govorniški pult," je nadaljeval Ogdenu. "Zraven mora biti dovolj prostora za kozarec z vodo. Govora ne bodo prenašali po radiu." Tom se ni čudil. Voditelj radijskih družb tek-

mujejo za prostor v revijah in časopisih, lastniki časopisov pa se potegujejo za radijske in televizijske programe. "Vse bom uredil," je pritrjeval Tom. "Zdaj pa stanovanje. Poiščite tri sobe. Hopkins ima rad trde žimnice. Sami jih preizkusite, mehkih ne mara." "Razumem," je odgovoril Tom. "Ne smemo pa biti pretirno. Od hotelske uprave zahtevajte primerno trde žimnice." "Vse bom uredil," je pritrjeval Tam. "Takojo govoru mora biti točaj v Hopkinsovi dnevni sobi, da bo postregel petdesetim ljudem z vsem, česar si bodo zaželeli. Po potrebi bo ostal v službi do poznega večera." "Tudi to bom uredil," je dejal Tom. "Zdaj pa cvetje. Hopkins trpi včasih zaradi senenega nahoda. Zato zagotovite, da ne bo videl takih cvetic. Včasih jih uporabljajo za okras. Tudi krizantem ne mara, zelo rad pa ima vrtnice na dolgih steblih. Pazite, da bo v dvorani nekaj ducaotov vrtnic." "Prav," je odgovoril Tom. "Poskrbite, da bo dobil dobro spalnico. Hopkinsove sobe morajo vse gledati na morje. Tri sobe, ste si zapisali? Dnevna soba mora biti dovolj velika, da se bo v njej lahko gibal petdeset ljudi. Hopkins nima rad prenapolnjenih sob. Prav tako je potrebna soba za vas, zame in za gospodično MacDonaldovo, seveda v istem nadstropju, vse pa naj bo rezervirano za petnajsti september." "Prav," je pritrjil Tom.

"Se tole. Hopkins ima rad električni hladilnik in v spalnici nekaj steklenic škotskega žganja. Ni vajen kar naprej klicati strelnega oseba." "Tudi za to bom poskrbel," je povedal Tom. "V njegovi spalnici mora biti velik televizijski aparat in radio." "Zapomni si bom." "Potrebovali bomo človeka z magnetofonskim trakom. Hopkins rad tudi sam sliši, kaj je govoril." "Uredil bom to." "Zagotovite, da bo krajevni tisk obveščen o govoru. Naš odsek za javne odnose bo poslal poročilo, vendar je treba osebno k njim na razgovor." "Tudi to bom uredil," je rekel Tom, takoj zatem pa je Ogdenu prekinil razgovor. Tom je poklical Betsy in ji sporočil, da ga zvečer ne bo domov, še prej pa se je spet oglasil aparat na mizi. To pot je bil Hopkins. "Tom," je rekel Hopkins, "ali bi lahko prišli drevi na večerjo?" "Pravkar mi je naročil Bill Ogden, naj se peljem v Atlantic City in vse pripravim za vaš govor," je odgovoril Tom. "Oh, lepo! Pa pridite k meni, ko se boste vrnili s poti." Isto popoldne se je Tom odpeljal na letališče in se spustil v enega tistih udobnih sedežev. Ko so zabrneli motorji in je Tom zaznal tisti znani šum, ki nastaja, kadar drsi letalo po stezi, si je pritrjil varnostni pas, se naslonil nazaj in začel razmišljati, zakaj bi rad Hopkins govoril z njim. To pot grem preizkušat žimnice in naročat vrtnice z dolgimi peclji, se je sam pri sebi nasmehnil. Poskrbel bom za vrtnice z najdaljšimi peclji na svetu.

DNEVNE NOVICE

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»KLIČI M. ZA UMOR«

Brez tednika. Predstave ob 13, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Grace Kelly, Ray Milland in Robert Cummings. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. Za matinejo od 9 dalje.

KINO »VIČ«

Ameriški barvni cinemascope film

RIHARD LEVJESRČNI

Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Virginia Mayo in Georg Sanders. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 tr od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

angl. film. »Skozi pekel«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.15. V glavni vlogi Peter Finch in Virginia McKenna.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«

francoski film »Ko bi vsi fantje sveta«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic samo uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Koinikova 8,

predvaja francoski film »Odsel brez naslova«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »LITOSTROJ«

mehiški film »Mladi Juarez«. Tednik: F. N. 17. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjič.

KINO »TRIGLAV«

Angleški film

Jaz in gospod minister

Tednik. V glavni vlogi Norman Wisdom, Lana Morris in Belinda Lee. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO »ŠISKA«

Ameriški barvni film

Gola džungla

V glavni vlogi Eleanor Parker in Charlton Heston. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjičkrat.

GRADBENO PODJETJE »GRADNJA« — ZALEC

proda:

tovorni avto znamke »Chevrolet«,

nosilnost 3 tone, v voznem stanju, za 350.000 din

osebni avto znamke »Admiral«

v zelo dobrem stanju za 500.000 din.

Avtomobila sta na ogled vsak dan do 12. ure pri

Upravi podjetja.

1510 b

TISKANINA

TOVARNA TISKANEGA BLAGA V KRANJU

proda naslednje stroje oziroma opremo:

vodoravni barvalni in sušilni stroj na vroči zrak Hotflue »Zittau« 63

Površina za postavitve: 20 x 3,5 m
Delovna širina: 180 cm
Število valjev: gonilnih: 2 x 10; vodilnih: 2 x 20

parilnik Zittauer (sistem Mater-Platt)

Površina za postavitve: ca. 11 x 2,5 m
Delovna širina: 150 cm
Število valjev: 25 vodilnih

parna batna črpalka za vodo — Prvni Brnenska

Tip HDP 7

centrifugalna črpalka za vodo — Prvni Brnenska

Tip TP 2XIII. Število obratov: 2900/min.
Pritisk: 36 atm. Kapaciteta: Q 320 l/min., H 36 m/min.

parna lokomobil — Heinrich Lanz

Tehn. podatki: stabilna vodoravna rešetka s kurilno površino 69,8 m²; ročno kurjenje; brez čistilne vode
Pritisk izpušne pare: 12 atm.
Pregrevalnik pare: 55 m³, 220°C
Maks. prod. pare: 1100 kg/h
Povprečna prod. pri gorivu: 900 kg/h = 3300 Cal.

Ponudbe pošljite na upravo podjetja, kjer dobite tudi vse potrebne informacije. — Ogled predmetov je možen vsak dan v dopoldanskih urah.

1584

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Torek, 14. maja: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.
Sreda, 15. maja: lekarna »Pri gradu«, Partizanska 1.

Kino

»PARTIZAN«: Češki film: »Divja Barbara«.
»UDARNIK«: Angleški barvni film »Pariz, mesto zaljubljenih«.
Slovensko narodno gledališče

Torek, 14. maja ob 19: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Zaključena predstava za osnovne organizacije LMS občine Tabor.
Ob 20: Verdi: »Rigoletto«. Red A.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE — PTUJ
Torek, 14. maja ob 18: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. Red LMS I.
Četrtek, 16. maja ob 20: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. Red A in izven.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
»PARK«: francoski film »Stopnice za služinčad«. Predstava ob 20.

CELSJSKE VESTI

CELSJSKO GLEDALIŠČE
Torek, 14. maja ob 20: Prežihov Voranc: »Pernjakovi«. Red tork in izven.
Četrtek, 16. maja ob 19.30: Miloš Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Gostovanje v Novem Sadu. Sterijino pozorje.

Sobota, 18. maja ob 20: Prežihov Voranc: »Pernjakovi«. Izven.
Nedelja, 19. maja ob 14: Diego Fabrizi: »Zapeljivo«. Gostovanje v Topolšici.

Vesti iz žalca

KINO
Ameriški film »Dafilo na vrhcu«. V glavni vlogi Farley Granger in Shelly Winters.

VESTI (7 TRBOVELJ)

KINO
»DELAJSKI DOM«: nemški film: »Močnejši od noči«.

VESTI 2 JESENIC

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah od 11. do 17. maja dr. Avgust Tancar, Gosposvetska cesta.

KINO

»RADIO«: švedski film »Samo mati«. Predstavi ob 18 in 20. Samo danes.
»Plavž«, franc. film »Očka, mamica, služkinja in jaz«. Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjič.

VESTI IZ KRANJA

PFREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Torek, 14. maja ob 20: Aleks Leščan: »Slepi potnika. Vesela pustolovščina v treh dejanjih. Premiera. Izven.
Četrtek, 16. maja ob 18: Aleks Leščan: »Slepi potnika. Vesela pustolovščina v treh dejanjih. Red C in izven.
Sobota, 18. maja ob 20: Alojzij Remec: »Magdar. Gostovanje v Lincovem.

Nedelja, 19. maja ob 18 in 20: Andrej Rosin: »Otroci prihajajo«, komedija v štirih dejanjih. Gostovanje Mestnega gledališča z Jesenic. Izven in za podeželje. Za mladino neprimerno.

KINO

»STORŽIC«: ameriški film »Zene orkestra«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Georg Montgomery.
LETNI KINO »PARTIZAN«: ameriški barvni film »Dolina masčevanja«. Predstave ob 20. V glavni vlogi Burt Lancaster. Prodaja vstopnic od 19. ure dalje.

2 BLEDA

KINO
Amer. film: »Bell Starova hčerka«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Georg Montgomery, Rod Cameron in Ruth Roman.

DROBNI OGLASI

KVALIFICIRANO KUHARICO za počitniški dom ob morju za čas od 1. junija do 30. septembra 1957 — išče večje podjetje v Ljubljani. — Naslov v ogl. odd. pod »Kuharica«. — Ponudbe sprejemamo do 18. maja 1957. 1586

DVA GRADBENA TEHNIKA in dva gradbena inženirja s pooblastilom za delo v gradbeni operativi na Primorskem — rabimo. Komfortna stanovanja zagotovljena. Plačilni pogoji ugodni. Ponudbe na glasni oddelek pod »Primorska«. 1541

DVE POSTELJI z vložki in dve nočni omari, kavski oreh, prodam po zelo ugodni ceni. Naslov v upravi lista. 257 p

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00 in 22.55.

Sporod za torek, dne 14. maja
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pisan glasbeni sporod), vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.05 Gorenjska, Bela krajina in Prekmurje v narodni pesmi — 8.40 Igrajo mali zabavni ansambli — 9.00 Radijski roman — Anastolij Vinogradov: Faganini — XXVI, 4.20 L. v. Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 5 v Es-duru 10.10 Od melodije do melodije — 11.15 Za dom in zene — 11.30 Iz klavirske glasbe Clauda Debussyja — 12.00 Za opoldansko razvedrilo — 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Mirko Peterneš: Pogodbeno pitanje živine — 12.40 Krešimir Baranović: Makedonska suita — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Pester operni sporod — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Naši poslušalci Festivala in podražljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Tečaj francoskega jezika — 23. lekcija — 15.55 Tečaj angleškega jezika — 30. lekcija — 16.10 Popoldanski simfonični koncert — 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekotem traku — 18.00 Sportni tednik — 18.30 Iz zakladnice jugoslovanskih samospelav — 18.30 Domače aktualnosti — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Slovenske narodne poje Ljubljanski komorni zbor — 20.30 Posebna oddaja ob Dnevu jugoslovanskega radia — 22.15 Iz jugoslovanske komorne glasbe — 22.55 Poročila — 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino (prenos iz Zagreba) — 22.15-23.00 UKV program: Zapišimo!

II. program

12.30 Melodije v gosem redu — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Dmitrij Šostakovič: Sedma simfonia »Leninigradska« — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pojo otroci in mladinski zbori — 15.00 do 15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15-23.00 Zapišimo!

Pegje z obraza zagotovo odstranite z »Eveline« kremo proti pegami! Dobite jo v drogerijah v Ljubljani, Mariboru in Kranju.
Koliko plašč — toliko dobiš! Če hočeš prvovrstno mastno kremo, potem zahtevaj »ULTRAGIN« — sport kremo.
Vsaka drogerija, spekerija, zadruga, vsaka trgovina, ki prodaja mlo za gospodinjstvo, prodaja tudi »FLEX«. Za čiščenje madežev samo »FLEX«.

REZERVNI OFICIRJI POZOR! Vabimo vse rezervne oficirje terena Tabor-Stari Vodmat na STRELSKO TEKMOVANJE z zračno puško. Tekmovanje bo v torek, 14. maja, in v četrtek, 16. maja t. l. od 18. do 21. ure na terenskem strelišču na Taboru. Za člane Zdrženja je udeležba obvezna, ostali rezervni oficirji vjudno vabljene. Za čim več tekmovalcev pripravljamo, naj ne bo neopravičljive izostankov, ker bomo o vsakem udeležencu, torej tudi o slabšem strelcu, vodili točno evidenco. — Odbor.

KONCERTI

Jutri koncert za reprijni abonma. Na sporedu Dvořák: »Stabat mater«, Dirigent Bogo Leskovic, solist Nada Vidmarjeva, Bogdana Stritarjeva, Miro Brajnik, Zdravko Kovač. — Preostale vstopnice na razpolago pri blagajni Slovenske filharmonije.
Glasbena šola v Mostah priredi nočjo svojo javno produkcijo v velikih filharmoničnih dvoranah ob 20. uri. Prvi del sporeda bo obsegal solistično, drugi pa skupinsko igro. — Vjudno vabljene.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA

Torek, 14. maja ob 20: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Abonma red A.
Sreda, 15. maja ob 20: Kreft: »Krajnski komedijanti«. Abonma red T.
Četrtek, 16. maja ob 20: Priestley: »Odstranite norca«. Abonma red C.
Petek, 17. maja ob 15.30: Brecht: »Kavkaski krog s kredom«. Abonma red Petek II. popoldanski.
Sobota, 18. maja ob 20: Potrd: »Krefli«. Premiera. Izven.
Nedelja, 19. maja ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«. Izven in za podeželje.

V soboto, 18. maja bo imela Drama deseto letošnje premiero v režiji St. Jana, sceni ing. arch. Ernesta Franza ter v kostumski opremi Alenke Bartič-Serša bo uprizorjena Potrčeva drama »Krefli«, s katero bo tri dni za tem, 21. maja, naše gledališče sodelovalo na jugoslovanskem festivalu »Sterijino pozorje« v Novem Sadu. Naslovno vlogoto igra Ljilja Potokar, Frančka Stane Potokar, Frančekovo ženo Vida Juvanova, Ludvika Bert Sotlar, Julio Mira Damičeva, Juzleka Branko Starič, Godlova Maks Bajc, Tilo Helena Erjavčeva, Vrtnika Maks Furijan, glas v radiu Boris Kralj.

OPERA

Torek, 14. maja ob 20: Dvořák: »Rusalka«. Abonma red B.
Sreda, 15. maja: zaprto.
Četrtek, 16. maja ob 20: Donizetti: »Ljubezenski napoj«. — Abonma red G.
Petek, 17. maja: zaprto.
Sobota, 18. maja ob 20: Massenet: »Manon«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 19. maja ob 20: Verdi: »Trubadur«. — Izven in za podeželje. — (Leonora — Hilda Hölzl k. g.)
Opernemu občinstvu sporočamo, da bo od vključno danes, torek, 14. maja dalje pričetek večernih opernih predstav ob 20.
Cenjene abonente, ki so v zaostanku z abonmajskimi vplicili, prosimo, da poravnajo zaostanke. V maju zapade 8. abonmajski obrok.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja
Torek, 14. maja: zaprto.
Sreda, 15. maja ob 20: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Abonma LMS I. (Davenport — A. Arčon.)
Četrtek, 16. maja: Zaprto.
Petek, 17. maja ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma TSS I.
Sobota, 18. maja ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Premiera. Izven.
Nedelja, 19. maja ob 20: Anny Tichy: »Vselej sta dve možnosti«. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE
Levstikov (Šentjakobski) trg 2
Sobota, 18. maja: Zaprto.
Nedelja, 19. maja: Zaprto.

ROČNE LUTKE

Resljeva cesta 36
Sreda, 15. maja ob 16.30 in 18: Papler: »Hudobni graščak«. — Gostovanje v Trzinu.

OBJAVA
Slovensko zdravniško društvo in Pediatriska sekcija SZD vabita vse zdravnike, medicinske sestre in medicinske višje sestrome na Symposium »O prehrani otroka«, ki bo 17. in 18. maja v prostorih doma »Maksa Percasa« v Ljubljani, z naslednjim programom:
Petek, 17. maja ob 9. uri:
1. dr. Drago Mušič: Uvodna beseda.
2. doc. dr. Marij Avčin: Izvedljivost pravilne prehrane otroka pri nas.
3. as. dr. Zdenka Humer: Osnovna načela sodobne otroške prehrane.
4. dr. vet. Ante Stefančič: Prehrana Slovenije z mlekom in mlečnimi izdelki.
5. doc. dr. Leon Matajč: Rahitogeni faktorji v Sloveniji.
6. doc. dr. Draško Vilfan: Pomanjkljiva prehrana in nosečnost.
7. dr. Boža Sernec: Prehrana novorojenčka in vzpostavitev simbioze med materjo in otrokom.
8. dr. Zora Konjajev: Prehrana nedonošenčka.
9. dr. Draga Črneč: Prehrana otroka od 0-1 leta.
10. dr. Draga Vendramin: Prehrana otroka od 1-7 leta.

11. dr. Marija Skrgot — dr. Vera Raggazzi: Prehrana otroka v šolskem obdobju. Odmor
12. dr. Darja Fetič: Hipoproteinoza in hipovitaminoza, ki jih srečujemo pri nas.
13. dr. Majda Benedik: Oškodbe zaradi nepravilne prehrane.
14. dr. Pavle Kornhauser: Prehrana akutno in kronično bolnega otroka.
15. dr. Zvezda Zadnik: Posledica nepravilne prehrane na skeletu.
V Domu »Maksa Percasa« bo razstava dietičnih in farmaceutskih preparatov. Sobota, 18. maja ob 9.30 uri:
16. doc. dr. Valter Krušič: Prehrana in caries.
17. doc. dr. Marij Avčin: Praktične aplikacije.
18. Diskusija o temah obravnavanih na Symposiumu.
Ob 11. uri na Pediatrski kliniki in Centralnem otroškem dispanzerju demonstracija priprave hrane za dojenčke.
V soglasju s Svetom za zdravstvo LRS pripravljamo vsem Zdravstvenim domovom na področju LRS, da omogočijo udeležbo na Symposiumu o prehrani otroka tov. zdravnikom in medicinskim sestram, predvsem onim, ki vrše patronažo na terenu.

Vsem sorodnikom, znanec in prijateljem sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil naš dobi mož in očka

TEO KUS

dentist

Pogreb ljubljene pokojnika bo v sredo, 15. maja 1957 ob 16 izpred doma Socialistične zveze v Trbovljah. Trbovlje, 13. maja 1957.

Zalujoči: žena JOZICA, sinova JURIJ in IGOR ter ostalo sorodstvo

Upravni odbor in kolektiv LEKARNE TRBOVLJE sporočata žalostno vest, da je tragično preminil dentist

TEO KUS

predsednik upravnega odbora lekarne

Požrtvovalnega predsednika bomo ohranili v trajnem spominu.

Trbovlje, 13. maja 1957.

UPRAVNI ODBOR LEKARNE TRBOVLJE

Upravni odbor Zdravstvenega doma in sindikalna podružnica zdravstvenih delavcev II v Trbovljah sporočata žalostno vest, da je tragično preminil

TEO KUS

dentist, uslužbenec in član upravnega odbora Zdravstvenega doma Trbovlje

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, 15. maja 1957, izpred doma Socialistične zveze v Trbovljah. Trbovlje, 13. maja 1957.

Upravni odbor Zdravstvenega doma in sindikalna podružnica zdravstvenih uslužbencev II — Trbovlje

Upravni odbor Zdravstvenega doma in sindikalna podružnica zdravstvenih delavcev II v Trbovljah sporočata žalostno vest, da se je 12. maja 1957 smrtno ponesrečil tovariš

TEO KUS

tajnik društva

Požrtvovalnega člana in dobrega tovariša bomo ohranili v najlepšem spominu.

Trbovlje, 13. maja 1957.

AVTOMOTO DRUŠTVO V TRBOVLJAH

AVTOMOTO DRUŠTVO V TRBOVLJAH sporoča žalostno vest, da se je 12. maja 1957 smrtno ponesrečil tovariš

TEO KUS

tajnik društva

Požrtvovalnega člana in dobrega tovariša bomo ohranili v najlepšem spominu.

Trbovlje, 13. maja 1957.

AVTOMOTO DRUŠTVO V TRBOVLJAH

NENADOMA NAS JE PRETRESLA ŽALOSTNA VEST, DA SE JE SMRTNO PONESREČIL

TEO KUS

DENTIST, ODBORNIK OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA TRBOVLJE, PREDSEDNIK SVETA ZA SOCIALNO ZDRAVSTVO, PREDSEDNIK UPRAVNEGA ODBORA LEKARNE, ČLAN UPRAVNEGA ODBORA ZDRAVSTVENE NEGA DOMA V TRBOVLJAH, ČLAN ZKS, SZDL, UROJ, TAJNIK AVTOMOTO DRUŠTVA TRBOVLJE

POGREB BO V SREDO, 15. MAJA, OB 16. URI IZ DOMA SOCIALISTIČNE ZVEZE V TRBOVLJAH

SLAVA MU!

TRBOVLJE, 13. MAJA 1957

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE

S FILMSKEGA FESTIVALA V CANNESU

ARGENTINSKA »HIŠA ANGELOV« IN SOVJETSKI »ENAINŠTIRIDESETI«

Spored se nadaljuje

Cannes, 6. maja. Verjetno bo minilo še precej časa, preden se bo kateri izmed naših filmov potegoval za eno prvih nagrad, vendar je razveseljivo, če doseže naš film priznanje, da ga omenjajo enakopravno z drugimi ter pišejo in govore le dobro o njem.

Ob tem dejstvu se nam ni treba bati, da so to priznanja zgolj iz vpljudnosti, saj nas ne smatrajo več za novorojeno kinematografijo. Zakaj naj bi sicer Jean Cocteau, ki kaj hitro zavrže film, če se mu tako zdi, pohvalil »Dolino miru« in s široko gesto pokazal na Kitzmillerja: »To je velik igralec! Zakaj naj bi dala filmu priznanje Jules Romains in André Maurois? Zakaj naj bi

vzkliknil Jules Dassin: »Très bien! Zakaj naj bi nam dejal Claude Aveline, da je naš film tudi v primerjavi s »Prepovedanimi igrami« odlični in da ima še to posebno vrednost, da je resničen in pretresljiv, medtem ko so »Prepovedane igre« literatura? Torej bo le res, da je »Dolina miru« tudi v merilu canneskega festivala dober film.

Vsi listi poročajo o uspehih

filmih prvih treh festivalskih dni, včeraj pa smo gledali argentinski film »Hiša angelov«, ki obravnava zanimiv problem vzgoje mladega dekleta v puberteti, s preveliko konstruiranostjo, z odmičkanjem od realnega življenja in iskanjem čudnih efektov pa so ustvarjalci razbili vrednost lepega problema. Bolgarski film »Zemlja« je najboljši, kar sem njihovega videl doslej. Prikazuje star motiv iz kmečkega življenja, ko se fant poroči zaradi bogastva z grdo hčerjo vaškega mogotca, čeprav ljubi drugo. Film je še zmeraj v okovih dolgega prikazovanja in nedognan v realizaciji, navzlic temu pa je za Bolgare uspeh, saj je o njihovem lanskem napisal kritik v »Nice-Matin«, da je najslabši, kar jih je bilo kdaj posnetih na svetu.

Zvečer so Sovjeti pokazali težko pričakovani film »Enainštirideseti«, ki se dogaja v letu 1919 in je posnet po literarni predlogi. V nemi proizvodnji so ga realizirali že leta 1926. Kratka zgodba: med dvajsetorico rdečearmejev, ki se prebijajo proti Aralskemu morju, je tudi deklica ostrostrelka, ki je ustrelila že štirideset belogardističnih oficirjev. Enainštirideseti se je vdal, rdečearmejci ga vodijo s seboj. Zanj odgovarja Marjutka. Po težavnem pohodu ostaneta nazadnje deklica in oficir sama. Zbližata se in se zaljubita, vendar si nista v ničemer edina. Oficir pravi, da je vojna nesmiselna, zanimajo ga samo knjige, prav nič belogardisti, še manj pa boljševiki. Združuje ju ljubezen tihih dni, ko čakata, da ju bodo pobrali ribiči ali kak rdečearmejski oddelek. Pridejo pa belogardisti, ki iščejo oficirja. Ta jim ves radosten steče naproti. Marjutka je odgovorna zanj, zato ustrelji in ga ubije. To je njen enainštirideseti.

Zgodba vsekakor sodi med tiste, ki zadnje čase razmikajo ožino sovjetskega repertoarja. Film je v barvah, pripovedovanje poetično, ponekod malce pretirano, oba glavna igralca, zlasti oficir Oleg Strizenov, sta zelo dobra, dolgozeven pa je začetek.

Zvečer so priredili Sovjeti v hotelu Carlton sprejem. K živahnemu vzdušju sta pripomogla vodka in šampanjec, ki ju je kmalu zmanjkalo. F.S.

Drobne ZANIMIVOSTI

Tretje leto zapovrstjo je veljal za favorita v pomladanskem crossu univerze v Seattleu Kerry Lynn, vendar mu je šele tretje leto uspelo zavezati prvo mesto. Nekaj metrov pred ciljem, ko Kerryju nihče več ni ogrožal zmage, se je utrgala iz množice gledalcev ženska in začela vpiti: »Zmagaj, fant moj!« Tekač je zmagal, fotograf pa je šele pri razvijanju filma ugotovil, da je zmagovalčeva mati tekla deset metrov za svojim sinom in ves čas vpila.

Takole so na letališču pri Miamiu na Floridi stovarjali iz letala sedem metrov dolgo kačo, ki jo je naročil neki ameriški živalski vrt. Ujeli so jo v Britanski Guiani, uprava živalskega vrta pa je plačala zanjo nad sedem milijonov dolarjev.

Izolda Izvičkaja kot Marjutka in Oleg Strizenov kot bell oficir v sovjetskem filmu »Enainštirideseti«

Pismo s Kitajskega

Ladja ni nikoli zaplula

DELO MUHASTE CESARICE — NAJKRAJŠA JE ZGODBA O RIBIŠKI MREZI

- Povedal bom čudno zgodbo o ladji, ki ni nikoli zaplula in se tudi nikoli ne bo odpravila od obale pod pobočjem hriba, ki so ga nanosile človeške roke. To bo pravzaprav zgodba o muhavosti kitajske cesarice, o muhavosti, ki je Pekin obogatila z enim izmed razkošnih, bleščočih spomenikov fevdalizma in umetniškim smislom velikega ljudstva.

Ta cesarica je imela uradno ime Cu Hi, kar bi se reklo po naše »milostljiva in blaga«. Preden je postala cesarica, je imela drugačno, prav nič zveneče ime. Klicali so jo za Jehonala, bila pa je ena imed priljubljenic. Bilo ji je petnajst let, ko je po volji nebes — v fevdalni Kitajski se je dogajalo po volji nebes vse od poplav do cesarskih ukazov — leta 1850 umrl cesar Tao Kuang, nasledil pa ga je njegov 19-letni sin, ki se je hotel takoj poročiti, pa je zaradi žalnih slouevnosti vendar moral počakati 27 mesecev. Takrat so mu iz Mandžurije pripeljali 28 najlepših deklet. Tako se je mladi cesar oženil. Z vsemi seveda.

Ena izmed nevest je bila Jehonala, ki je poskrbela, da se cesarju prva rodila sina. S tem je dobila najvišji položaj, njen sin pa je postal zakoniti prestolonaslednik. In takrat je pokazala svoje sposobnosti za spletke in »diplomacijo«. Kmalu je umrl mladi cesar, na prestol pa so postavili njegovega petletnega sina. Namesto njega je prevzela vladne posle Jehonala, ki se je preimenovala v Cu Hi. Vladala je petnajst let, med-

Celija Philip je zaprlo sapo, ko ji je zdravnik povedal, da bo postala julija mati četvorčkov. Elizabeth Coles (levo) je izvedela za reve in težave bodoče mamice četvorčkov: s svojimi štirimi deklicami, ki so stare dobra štiri leta, je prišla na obisk, da si je Celija, ki že ima dveletnega sinka, praktično ogledala, kako bo čez nekaj let pri njej. Bodoča mamica četvorčkov upa, da bo med njenimi četvorčki vsaj ena deklica

nečaka, ki mu je bilo takrat štiri leta. In tako je cesarica spet vladala namesto njega. Nekaj ljudi, ki so preglasno kazali svoje nezadovoljstvo, je po njeni zapovedi »sedlo na voz, ki pelje v nebesa«, k temu jim je pomagala po svojih »slih« ali pa jim je milostno ukazala, naj se sami ubijejo.

Sredi Pekinga stoji tako imenovano »Prepovedano mesto«, kjer so bivali cesarji, principi, plemenišči, priljubljeni in evnuhi, skratka vsa dvorna elita. Sest

val cesarska obzorja, toda kaj bi »sinovom nebes« široka obzorja?

Vendar pa se je cesarica Cu Hi — vsaj tako kaže — naveličala debelih zidov. Zaželela si je hriboček in čistega zraka na njegovem pobočju. Sprehodila se je po mestni okolici. Vsepoposod je bila sama ravnina. Nikjer hribočka, je vzdihnila cesarica. Nič zato, pa ga bomo napravili. In se ji je porodila misel: izkopali bomo zemljo, na jo znosili na hriboček, v jami pa bomo napravili jezero. Dve muhi na en mah!

Tako se je porajalo tisto, čemur pravijo zdaj Poletna palača, ki je zares mojstrska stvaritev kitajskih umetnikov in arhitektov. Na tisoče delavcev je prenašalo zemljo na plečih, da so cesarici zgradili hrib. Na njem in v okolici so sezidali nove poletne dvorce, pagode in svetišča, dolga pokrita sprehajališča in bazene, številna stopnišča in veličastna vhodna vrata, vmes pa so posadili drevje in nasuli stezice...

Sleparija s freskami

Se nedavno je veljalo 21 fresk v cerkvi pri severnonemškem Lübecku po mnenju strokovnjakov za »edinstvene primerke srednjeveške umetnosti«, zdaj pa je prišlo na dan, da so te »umetnine« falzifikat najnovejšega datuma. Napravil jih je Lothar Malskatt, ki mu je pri tem pomagal slikar Dietrich Fey. Kar na lepem sta podjetna sleparja »odkrila« izredno lepe freske iz 13. stoletja. Zidarju Malskattu so namreč pred nekaj leti poverili obnovo cerkve, ki so jo bile med drugo svetovno vojno močno poškodovale letalske bombe.

Za to »odkritje« so dali slikarju Feyu posebno priznanje na svečanosti, ki se je udeležil tudi zahodnonemški kancler. Leto dni kasneje sta se oba »najditelja« sprla, potem pa je Malskatt povedal, da so freske ponarejene. Sestavili so komisijo, ki je po pregledu potrdila njegovo izpoved, pri tem pa je ugotovila tudi

to, da sta bila na freskah pomotoma naslikana tudi dva puraña, ki jih v 13. stoletju Evropa še ni poznala.

Malskatt in Fey prestajata kaznen, dobila sta prvi osemnajst, drugi dvajset mesecev zapora, »srednjeveške« freske pa so prejšnji teden spraskali z zidov.

Nürnberški odsek nemškega združenja za zaščito mačk je odprl pred kratkim prvo »mačjo villo«. Pred nekaj leti v Nemčiji ustanovljeno združenje je napovedalo boj »vsem mačkorejcem in mučiteljem«, hkrati pa skrbi za mačke brez gospodarjev. Brezplačno jih ima na oskrbi vse dotlej, da se javi nov interesent. Poklicna »mačja matič« je v Nürnbergu Maria Lindner, ki jo vidite na sliki v »mačji vilici«

Črnogorska ladijska družba

Prvo parniško družbo v Crni Gori so ustanovili že leta 1887 na Cetinju. Ob ustanovitvi je družba dobila pravico, da sme v 40 nadaljnjih letih le ona vzdrževati zveze na Jadranskem morju, po reki Bojani in v Skadarskem jezeru ter med pristanišči Boko Kotorsko, Dalmacijo, Trstom, Italijo, Skadrom in obratno.

TETOVIRANJE je še vedno v modi

V južnoafriški vasi Durens živi fant, ki se je nedavno odločil, da bo postal človek z najbolj pisanim telesom v vsej deželi. Tako vztraja si je namreč začel tetovirati kožo, da bo po vsem videzu tudi dosledno uresničil svojo zamisel. Prvi vbovljaj s tetovirno iglo je dobil pred petimi meseci, zdaj pa ima po rokah, plečih in prsih že vrsto risb, ki z obsegom in barvami zbujajo pozornost kopalcev.

Kakor je navada, si je začel Vic de Witt — tako je ime temu fantu — najprej tetovirati roke. Južnoafriški mojster tetoviranja Richter mu je vtisnil na levo in desno roko risbe dveh deklet, čez vse prsi pa mu je narisal ladjo, ki plove po širokem morju. Še posebej je lahko pokazal svojo spretnost na fantovih plečih. Čez ves hrbet do pasu mu je tetoviral svetega Jurija, ki ubija zmaja. Za ta »okrasek« je moral Witt sedeti pri mojstru štirikrat po tri ure. Skupno je torej pol dneva nastavljal hrbet tetovirni igli.

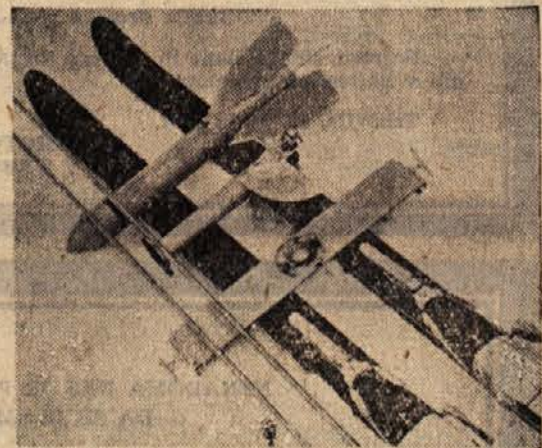
Začuda, pravi Witt, da vbodi z iglo sploh niso boleli, mojstrskega strokovnega znanja pa kar ne more prehaliti. »Zdaj si bom dal tetovirati tudi noge. Najprej mi bo mojster napravil kratke nogavice, ki jih bom nosil vse življenje in jih pri pranju ne bo treba sezuvati.«

V Belvillu živi še drug strokovnjak za tetoviranje, ki je prav kot Richter prebil pri luknjanju človeške kože že nešteto ur. To je mojster Watt, ki pravi o sebi, da je izdelal v 22 letih — toliko časa se že ukvarja s tem poklicem — okoli 40.000 večjih in manjših risb.

Watt se še vedno spominja moža, ki je zahteval, naj mu tetovira na hrbtu vso britansko kraljevsko družino pri večerji. To reč je delal dvaindvajset ur, možu z nenavadno zahtevo je pa le ustregel. Za svoje življenjsko delo smatra Watt tisto, ko je nekega možkega tetoviral od glave do pe-

te z zmaji, ladjami, ribami, dekleti, zastavami in s prizori iz bitk. Ta mojster pravi, da so se dale pri njem tetovirati tudi ženske, posledice, ker je bilo zraven risbe tetovirano tudi ime. Pogosto se namreč primeri, da se dekleta poročijo s svojo drugo ali tretjo ljubeznjico, potem pa je podoba in

V gorski Švici se zlasti ob nenadnem nastopu odjuge trgajo plazovi, ki pogosto napravijo veliko škodo. Letošnje pomlad uporabljajo Švitarji posebne rakete, s katerimi kontrolirano prožijo plazove in tako preprečujejo hujske nesreče. Posnetek kaže razstavljeno raketo na smučeh.

ime prvega fanta na rokah kaj pogosto vir zakonskih zdrah. Zato se morajo taka dekleta pogosto podvreči posebni operaciji, pri kateri mojster tetoviranja odstrani prvotno ime, to pa je po Wattovi in Richterjevi izjavi dokaj bolj boleč postopek kot risba.

Na Reki porabijo največ vode

Poraba vode in vodovodno omrežje sta dokaj pomembna komunalna problema, ki glede njihju naša največja mesta še precej zaostajajo za podobnimi tujimi mesti. Najboljši položaj imajo na Reki, kjer porabi vsak prebivalec na dan povprečno 442 litrov vode. Na drugem mestu je Split, kjer porabi vsak prebivalec povprečno po 371 litrov vode, sledijo pa Pula 327 litrov, Dubrovnik 222, Osijek 213 in Ljubljana z 207 litrov vode. Znatno pomanjkljivejša je

oskrba z vodo v Beogradu, kjer pride na prebivalca povprečno 180 litrov vode na dan, v Skopju 80, v Novem Sadu pa le 28 litrov vode. Ker je poraba vode hkrati tudi znamenje, ki ponazarja stanje osebne higiene, je razmerje med Novim Sadom in Reko (1:16) vsekakor izredno. Vsa velika mesta z izjemo Skopja in Titograda zavzemajo prva mesta glede kanalizacijskega omrežja. Tako so vsi beograjski kanali daljši kakor avtomobilska cesta Beograd—Zagreb.